ÉLETÜNK

XXVIII. évf. 5. szám (28. Jahrg. Nr. 5.) Az európai magyar katolikusok lapja 1996 május.

FRANK MIKLÓS:

Millecentenárium... és ha megfeledkeznénk Máriáról?...

Ezeregyszáz estendő — nagy idő? kis idő? Ha a Zsoltáros Istent szólongató szavaival mérjük, akkor kis idő: „Ezer év a te szemedben annyi, mint a tegnapi nap, amely tovatűnt" (89/90. Zsolt.) Mégis nagy idő egy nemzet viszontagságos történetében. Attól fogva, hogy a hét törzs Árpád vezérletével Vereckénél benyomult a Kárpát-medencébe és felütötte sátorfáját a Duna-Tisza táján, tizenegy évszázad vihara tépázta ezt a földet, ezt a népet. De — „Él magyar, áll Buda még, a múlt csak példa legyen most..." Igen, a múlt, — de micsoda múlt! Hogyan maradhatott fenn ez a szilaj, nomád nép Nyugat és Kelet, Észak és Dél ütközőpontjában? Hogyan volt képes átvészelni tatár- és törökdúlást, függetlenségét megóvni a környező hatalmak hódító politikájával szemben? Hogyan maradt egységes nemzet a „turáni átok", a széthúzás, viszályok, pártoskodás ellenére? És végül miért nem sikerült századunk két romboló mételyének, a nemzeti szocializmusnak és a marxista kommunizmusnak tartósan megfertőznie a lelket?

Ilyen és hasonló kérdésekre bizonyára már sokan keresték a választ, hiszen mindenki előtt világos, hogy a felsorolt történelmi veszélyek mindegyike külön-külön is elegendő lett volna, hogy a magyarság eltűnjék a föld színéről, hát még, ha valamennyit együttesen vesszük tekintetbe. Feltehető , hogy a millecentenáriumi ünnepségek újabb alkalmat szolgáltatnak a magyarázatkeresésre. Lesz, aki népünk élniakarására, belső ellenállóképességére, veleszületett szabadságvágyára hivatkozik majd, vagy a töretlen nemzeti öntudatra, melynek összefogó ereje végveszély esetén áthidalja a nézetkülömbségeket, megszünteti a torzsalkodást; olyan is akad majd, aki történelmi és földrajzi konstellációkra utal vagy rámutat a magyarság találékonyságára és különös tehetségére az improvizáció terén. Azt, gondolom, senki se fogja állítani, hogy a nemzet túlélése valamelyik környező hatalom segítségének köszönhető. Erre ui. a honfoglalás óta — a Szentszék pártfogásától eltekintve — hathatós formában alig került sor. Az esetleg kapott támogatások hátterében szinte kivétel nélkül önös érdekek álltak. Megértést és hálát pedig másokért, Európáért hozott vér, könny és nyomorúság áldozata fejében, sose várhatott: szép szavaknál többet ma sem igen várhat.

Kétségtelen, a magyarság fennmaradásának magyarázatául felhozott érvek és szempontok rávilágítanak bizonyos összefüggésekre, különösen, amikor egyes konkrét történelmi jelenségek értelmezéséről van szó. De magát a jelenséget, hogy t.i. a magyarság ezeregyszáz éven keresztül meg tudott maradni Európában, európainak, amikor Európa csak idegen testként kezelte (lásd: Trianon, Jalta, vagy a tunya tehetetlenség 1956-ban és az értetlen közöny ma a magyar kisebbség elnyomása kapcsán), az adott magyarázatok nem tudják igazán érthetővé tenni. (Mellesleg megjegyezve: Nem különös, hogy más népek esetében, amelyek eltűntek a történelem porondjáról, azt szokták kutatni, miért veszett nyomuk, ezzel szemben a mi eseteink ben azt boncolgatják, miért vagyunk még itt?) A választ ennél fogva olyan síkon kell keresnünk, amelyre az analízisek ritkán térnek ki.

A honfoglalás óta a magyarok Nyugat felé orientálódtak. Az első 60 év során portyázások, kalandozások formájában. A csúfos Lech-mezei vereség, 955-ben, ráébresztette a nép vezetőit, különösen is Géza fejedelmet, Szent István apját, hogy a rablóhadjáratok a magyarság létét veszélyeztetik. Aki Európában akar élni, annak európaivá kell válnia, átvennie, magáévá tennie az európai kultúrát. Annak pedig alapja a kereszténység. Ettől fogva tevékenykedtek rendszeresen nyugati misszionáriusok, szerzetesek az országban, honosították meg a keresztény hittel az európai kultúrát. A folyamat hosszú és gyakran fájdalmas volt. Szent István érdeme, hogy népünk kereszténnyé és európaivá formálódott. Ezt értékelte II. Szilveszter pápa, amikor koronát küldött számára. Ennek a Nyugat irányában való tájékozódásnak volt a kifejeződése, néhány évvel korábban, pontosan ezer esztendővel ezelőtt, Istvánnak Gizella bajor hercegnővel kötött házassága és ezt tükrözik fiához írt „Intelmei".

Köztudomású, hogy Istvánt a kereszténységben különösen a Mária-tisztelet ragadta meg. Mint ismeretes, ő választotta a Boldogasszonyt hazánk Nagyasszonyává és országát röviddel halála előtt oltalmába ajánlotta. A Szent István korabeli, vagy nemsokkal később keletkezett feljegyzések és legendák tudni vélik, hogy az országnak ez a felajánlása nem volt az első, sem az egyetlen. Az ún. „Lengyel-magyar krónika" szerint a szent király, már 1000 karácsonyán történt megkoronázása után hamarosan „teljesen fölajánlotta magát Istennek, országával együtt a mindig Szűz Máriának oltalma alá". Első fia, a kiszemelt trónörökös, Ottó korai halála után, Imrét „immár egyetlen fiát, Krisztus és Szűz Mária oltalmába ajánlotta, hogy majdan őrködjék országa felett". De ettől eltekintve, István Mária-tiszteletének bizonysága, hogy az általa országszerte épített mintegy 300 templom nagyrészét Szűz

(Folytatás a 2. oldalon.)

MÁJUS KIRÁLYNÉJA RÓZSAKOSZORÚBAN

Michael Sattler rézkarca, 1613. Szilárdfy Zoltán gyűjteményéből

Ó, MÁJUSI SZÉP RÓZSA

Ó, májusi szép rózsa, Szentséges Szűz Mária,
Százezerszer üdvözlünk, Tiszta szívvel köszöntünk,
Mária, Mária, Május szép királynéja.

Ó, ki nem kedveskedne, Téged ki ne szeretne,
A szeretet anyja vagy, Kérünk minket el ne hagyj,
Mária, Mária, Május szép királynéja.

Népének Versegről (Pest m.)

Imaszándékok

A SZENTATYA IMASZÁNDÉKAI MÁJUSRA

1.

Imádkozzunk, hogy a Szűzanya közbenjárására a plébániák közösségeit meg lehessen nyerni az Egyház megújítására.

Mind az Egyháznak, mind az egyes embereknek szükségük van a „tömeghithirdetés", nevezhetjük közösségi hithirdetés és liturgia lehetőségére és gyakorlására. Az úgynevezett Népegyházban ez volt a hit élésének és fejlesztésének legfőbb területe. Ritkán fordultak elő speciális szétválasztások, pl. külön előadások — lelkigyakorlatok, missziók alkalmával — a férfiak, nők, ifjúság és gyermekek számára.

Hátránya volt az anonimitás és a kommunikáció hiánya, valamint összetévesztették a közösségi áldozati és hithirdetési cselekedetet a jámbor egyéni imádsággal. Akármilyen áhitatosan imádkozott valaki egy csendes (vagy énekes) szentmise alatt rózsafüzért vagy más benső örömet keltő imádságot, mégiscsak „két mise" létezett: az egyiket mondta a miséző pap, a másikat a hívő ember. Kérdés, ezt és így akarta-e Jézus, amikor meghagyta: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre."?

Századunk második felében indult egy fejlődés, amely kis csoportokban akarta megélhetővé, élménnyé tenni a szentmise és a szentségek liturgiáját (Fokolaristák, Kurzillisták, Opus Dei, s így tovább). Ide csatlakoztak azok a keresztények, akiknek ez a „személyes", kommunikáló megoldás tetszett és élményt jelentett. Az élményből sok aktivitás, segítségnyújtás, személyes áldozatvállalás született a korábbi „tömeges" közösségi élettel szemben; ahol kisebb feladatok vállalására (majdnem) senki sem érezte magát kompetensnek: a felhívás nem neki szólt.

Azóta a plébániákon is minden eszközt megragadnak, hogy a liturgiát élővé, „élvezhető" tegyék és az egyéni jámborság formái helyébe — vagy azok mellé — felépítsék akö zösségi jámborság kultúrájának különféle formáit. S mert a nagyközösségi forma a plébánia keretében mindig fennmarad, akarja a pápa ezen közösségek további aktiválását, hogy a megújulás folyamata állandósuljon — változó formával. Különben ismét a megkövesedés veszélye fenyeget — s a közösség mindig, újra „Élő Egyházzá" kell váljon. Akkor nincs esélye a szektáknak... Itt segít a Szűzanya, ha kérjük...

2.

Imádkozzunk: a keresztény asszonyok tanulják meg Szűz Mária példájából, hogyan kell „megragadniuk" a hithirdetés szolgálatát a maguk egyedülálló módján.

A női nemet az Egyház — különösen a Népegyház — erőteljesen a nézők szerepére szorította vissza, kivéve a szentségekhez való járulást és egyes szociális

(Folytatás a 2. oldalon.)

Légy segítségünkre!

TÁMOGASSUK A SZENT LÁSZLÓ ALAPÍTVÁNYT

Szent László király neve Nagyvárad nevével összenőtt és püspökségeink székvárosának lakói és egyházaink hívei számára neve fogalom. Szent László az alapítója „boldog Váradunknak" s az ősi Nagyváradi Római Katolikus Egyházmegyének, s Ő az, akinek nevében és szellemében a szabadulás kezdetét jelentő 1989-es esztendőt követően egyházaink ökumenikus testvéri egyetértésben egymásra találtak. Történelmi nagyságára és keresztényi szentségére vall, hogy 900 évvel halála után is egységre és összefogásra indítja kései alattvalóit.

Alapítványunk Szent László nevét vette fel.

Egy régi legenda azt tartja, hogy nagy veszély idején a kegyes életű király kikelt sírjából, és szorongatott népének a segítségére sietett.

Alapítványunkat azért kereszteltük az Ő nevéről, mert a nagy magyar király Romániában élő, kisebbségi sorsra jutott népe manapság is veszedelemben él és segítségre szorul. A többségi román nacionalista hatalom már háromnegyed évszázad óta elnyomás alatt tartja, és szívós következetességgel arra törekszik, hogy megfossza nemzeti-valási identitásától, vagy szülőföldjének elhagyására kényszerítse. Ennek tulajdonítható, hogy szinte valamennyi magyar és egyházi iskolánkat elkobozta, kiterjedt anyanyelvű oktatási hálózatunkat elsorvasztotta, sőt az új román tanügyi törvény által végleg le akar számolni a nemzeti megmaradásunk legfőbb támaszát jelentő egyházi és – megmaradt – polgári iskoláinkkal.

Az egyház- és iskolaalapító, nemzete felemelkedéséért cselekvő Szent László király példáját követve, mi sem nézhetjük tétlenül romániai magyarságunk pusztulását, népünk, egyházaink és iskoláink elnyomatását. A Szent László Alapítvány céklitűzéseinek értelmében, az Alapító valamint a Támogatók segítségével készek vagyunk minden lehetőt megtenni iskoláink megmentése, nemzeti önazonosságunk megőrzése, népünk és híveink tanítás és tudomány általi szolgálata és megmaradása érdekében. Hitünk és hagyományaink szellemében nevelő iskoláinkat Isten „veteményes kertjeiként" műveljük, óvjuk és ápoljuk, hogy ott tanuló gyermekeink a jó és a jövendő gyümölcseit teremjék – Istennek dicsőségére és társadalmunk javára. Ehhez kérjük velünk együttérző Testvéreink imádságos és adakozó támogatását szerte a nagyvilágban, Szent László népének és hitének megtartó közösségében.

1996. február 1.

TŐKÉS LÁSZLÓ püspök — **TEMPFLI JÓZSEF** megyés püspök

Olvassuk együtt a katekizmust!

Minden találkozás — tele várakozással — meghozza a maga meglepetését is. Mindig van olyan valaki a beszélgetőtársak közül, aki vagy nem egészen odaillő problémát, vagy olyan témát hoz elő, ami messzire vezetne és egy félnapos beszélgetés kereteit túlhaladná. Most is ez történt, a nyolcadik parancsolattal. „Ma mindenki hazudik, az igazságot úgy ferdítik, értelmezik az emberek, amint érdekeiknek megfelel..."

A nyolcadik parancsolat: Ne tégy hamis tanúságot felebarátod ellen. Hallottátok a régieknek szóló parancsot: Ne esküdj hamisan, hanem tartsd meg az Úrnak tett esküdet. Ennek rövid foglalata: Ne hazudj, mások becsületében kárt ne tégy! Tanítjuk a hittanórán.

Mi magyarok talán történelmi múltunk miatt is érzékenyebbek vagyunk az igazságra, a becsületre, mindarra, ami a nyolcadik parancs körébe tartozik. Igaz is, mennyit szenvedett népünk az elmúlt negyven év alatt, — jegyezte meg egy fiatal — amit a 2499. pontban olvasok: "Az erkölcs lelepzi a totalitárius államok mételyét, amelyek módszeresen meghamisítják az igazságot, politikai uralmat gyakorolva a közvélemény felett a médiumok által ‚manipulálják' a közperek vádlottjait és tanúit és azt képzelik, fenntarthatják zsarnokságukat, ha megölnek és elnyomnak mindent, amit ők, „véleménnyilvánítással elkövetett bűncselekménynek" tartanak.

Bármennyire érdekes lenne a médiákról — amit otthon médiumoknak mondanak — vitatkozni, ez a parancs is visszautal a személyre, annak felelősségére és lehetőségeire. Lényegében tehát arról van szó: Szeresd felebarátodat, mint önmagadat! — mondta valaki. Ez világos és egyszerűen hangzik, de a gyakorlatban hogyan valósítható meg? *Mindnyájan kerestük a megoldást, a katekizmus válaszát.*

„Ez az erkölcsi törvény a szent népnek abból a hivatásából következik, hogy tanúskodjon Istenéről, aki maga az igazság és aki az igazságot akarja. Az igazság elleni bűnök szóval és cselekedettel annak megtagadását fejezik ki, hogy elkötelezzük magunkat az erkölcsi rend mellett: Isten elleni alapvető hűtlenséget fejeznek ki és ebben az értelemben aláássák a szövetség alapjait." (2464) Ezek szerint az Istent is megbántom, ha becsapom az embert, — szólalt meg egyikük. Erre csak most jöttél rá? — pirított rá testvére. Hisz Jézus maga mondja: „amit egynek tesztek, azt nekem tettétek..." De itt beszédről van ám szó! — vágott vissza a sértett. Igaz lenne, ha nem következne az árulásból, a meggondolatlan ítéletből, a rágalmazasból a hamis esküből börtön... — hangoztatta a maga igazát fiatal barátunk.

Mindenképpen ki akartuk békíteni a két testvért. Így jutottunk el Jézushoz, aki magát nevezte Igazságnak. Tehát a szó és a tett emberré lett Jézusban és bennünk is: Jézus valósítja meg, mint életünk egységét. „Krisztus Pilátus előtt kijelenti, azért jött, hogy „tanúságot tegyen az igazságról". A keresztény ne szégyelljen tanúságot tenni Urunk mellett. Szent Pálnak a bírái előtt tanusított példája nyomán a keresztény egyértelműen vallja meg hitét mindazon helyzetben, amelyben ezt elvárják tőle. Isten és az emberek előtt meg kell őriznie tiszta lelkiismeretét" (2472). Tehát a keresztény ember minden körülmények között tanuságot akar tenni a Krisztusban megismert igazságról.

Látszatra a keresztények egyre inkább visszaszorulnak a történelem és a valós élet színpadáról, ezt olvasva viszont a fordítottja az igaz — jegyezte meg egy édesapa. „Az emberek nem élhetnének együtt, ha nem lenne kölcsönösen bizalmunk egymásban, azaz ha nem nyilvánulna meg az igazság. Az igazság erénye pontosan megadja a másiknak, ami neki jár. Az igazságszeretet megőrzi a helyes középutat a között amit ki kell mondnai és a megőrzendő titok között: magában foglalja a becsületességet és a diszkréciót. Igazság szerint az ember őszintén tartozik a másiknak az igazság megnyilvánulásával.

Krisztus tanítványa elfogadja, hogy az igazságban éljen, azaz Urának példája szerinti egyszerű életet éljen és megmaradjon az igazságban. Szent János evangélista írja: Ha azt állítjuk, hogy közösségben vagyunk Krisztussal, akkor hazudunk, és nem az igazsághoz igazodunk." (2469-70)

Érdemes elgondolkodni, ezen a területen mennyit tehetünk és milyen sok embernek segíthetünk. Kérjük május Királynőjét, segítsen bennünket ebben a csak látszólag jelentéktelen dologban: Krisztussal tanuságot tenni az igazságról.

Szabó József (Offenburg)

Szép piros a pünkösd reggel,
Mintha tűzzel, Szentlélekkel
Menny-föld tele volna;
E napot fent s lent megűlik
E nap oly ragyogva nyílik,
Mint hajnali rózsa.

Arany János

Millecentenárium... és ha megfeledkeznénk Máriáról? ...

(Folytatás az első oldalról.)

Mária tiszteletére emelte, köztük a győri, váci, esztergomi, kalocsai és egri székesegyházakat, és természetesen a királyi város – Alba Regia – Székesfehérvár baziikáját, mely korának „híres és ékes" temploma volt.

Szent István Mária-tisztelete nem maradt egyéni, elszigetelt jelenség. Ismerte népét és azt a megbecsülést, amellyel az a nők és különösen az anyák irányában viseltetett. Tudhatta tehát, hogy ha a pogányságból át akarja vezetni a magyarokat a kereszténységbe, azt éppen Máriának, az anyának és királynőnek tisztelete könnyítheti meg, amint azt a katolikus Mária-tisztelet egyik alapelve: „Per Mariam ad Jesum" – Mária az út Jézushoz – kifejezi. Első királyunknak ezt az elgondolását igazolják a már a XI. században látogatott máriás zarándokhelyek. Erre vonatkozólag biztos adataink vannak legősibb máriás kegyhelyünkről, Fejéregyházáról (vsz. Óbudán vagy Pilismarót környékén), amelyet Szent István állíttatott helyre 1015-ben, külön templomot emelve Árpád sírja fölé. Valószínű azonban, hogy Fraknó, Kalocsa, Bodajk, Garamszentbenedek, Kolosmonostor, Mátraverebély-Szentkút, Vác-Hétkápolna keletkezése is erre az időre nyúlik vissza.

Az Apostoli Király által elhintett mag az elkövetkező századok folyamán kicsírázott, gyökeret vert, szárba szökkent és bőséges termést hozott. Ebben jelentős része volt az Árpád-házi királyoknak, akiknek jóformán mindegyike – a ránkmaradt feljegyzések szerint – nagy Mária-tisztelő volt. Ugyanez érvényes – kevés kivétellel – az ország későbbi vezetőire, királyokra, fejedelmekre egyaránt.

Messzire vezetne, ha ezt itt részleteiben be akarnánk mutatni, különösen, ha igyekeznénk végig kísérni, hogyan alakult, fejlődött népünk széles rétegeiben a Szent Szűz, úgyis mint az ország Pátrónája, a Magyarok Nagyasszonya iránti ragaszkodás, és hogyan csapódott le ez az osztatlan tisztelet első nyelvemlékeinktől kezdve – Halotti Beszéd, Ómagyar Mária Siralom, Königsbergi Töredék stb. – mai íróink és költőink műveiig a magyar irodalomban, zenében, festészetben, szobrászatban és építészetben, nemkülönben a vallásos népszokásokban. *

Történeti tény továbbá, hogy a magyarság szorongattatásai közepette mindig a Boldogasszonyhoz fordult segítségért, védelemért és megmenekülését, megmaradását a rázúduló veszedelmekben az Ő oltamának és közbenjárásának tulajdonította. Sajátos kapcsolat alakult ki ilyenmódon Isten Anyja és a magyar nép között, amely ezt, az országnak első királya által történt felajánlására vezette vissza: ezért tekinthette magát máriás népnek és az országot Mária országának, „Regnum Marianum"-nak mindvégig. Ez a tudat tartotta benne a lelket, adott erőt a csapások elviselésére. Ezért nevezi Máriát „Boldogasszony Anyánk, régi nagy Pátrónánk"-nak, „Nagyasszonyunk, hazánk reménye"-nek. „Magyarok Védasszonyá"-nak.

Lehetséges, hogy a millecentenárium hivatalos ünnepségei alkalmával ezekre a szempontokra nem-igen fognak kitérni, hivatkozással arra, hogy vallásos elgondolások és faktorok tudományosan nem közelíthetők meg, vagy, hogy efféle kérdések nem egyeztethetők össze az egyház és állam szétválasztásával és esetleg sérthetik más vallásúak, vagy nemhívők érzéseit. Csak remélhetjük, hogy ez az aggodalom alaptalan. Vitathatatlan tény mindenesetre, hogy a magyarság fennmaradása tizenegy évszázadon át Európa szívében – történelmi csoda. Bizonyítható az is, hogy valahányszor létét veszély fenyegette, feltűnő összefüggés fedezhető fel a hívő nép Magyarország Pátrónájához való fordulása és a veszedelem elhárulása között. Szent István országot felajánló elhatározása elfogadást nyert.

Aki felelősséggel akar nekiindulni az elkövetkező évszázadoknak, a történelem tanúságát nem hagyhatja ki számításából. És történelmünk megértéséhez a kulcs „régi nagy Pátrónánk". Eleink könnyes szemmel fohászkodtak hozzá: ... ne felejtkezzél el szegény magyarokról..." Ő nem felejtkezett el rólunk. Micsoda jövő elé néznénk, ha éppen most mi feledkeznénk meg Róla? ■

* *„Szűz Mária tisztelete Magyarországon Szent Istvántól napjainkig" címmel P. Majsai Mór ferences egyháztörténész írt erről olvasmányos áttekintést a Székely Lászlóval közösen megjelentetett „Boldogasszony Anyánk" c. kötetben. Ecclesia kiadó, 1970.*

IMASZÁNDÉKOK

(Folytatás az első oldalról.)

területeket. Az oltárnál szolgálatot tenni csak férfinak, legfeljebb fiúgyermekeknek lehetett. A leány ministránsok bevezetése helyenként viharos ellenérzéseket váltott ki..

A Szentlélek új utakat nyit — ha lassacskán is — a sajátságosan női hithirdetés szolgálatára. Ismét Szűz Máriát állítja a Szentatya példaképül, aki akár hangosan, akár tettekkel „megragadta" — nem szégyellte a férfinép között — a hithirdetés alkalmait. Amíg a férfiak presztizs veszteségtől vagy hatalmi befolyásuk csökkenésétől féltek, kerestek jól hangzó, idealista okokat, elméleteket, miért ne szolgálhassanak — nem papi minőségben! — keresztény asszonyok az Egyházban.

Szerintem a kulcskérdés nem az, hogy keresztény férfi vagy nő végez-e hithirdetést, hanem az: mennyire orientálódik Krisztushoz, milyen mély a hite, élete, áldozathozatala... Ha helyesnek ítéltetik, tehet tanúságot keresztény asszony is, úgy, ahogy ő megélte. Tanuságtétele hatni fog a keresztény közösségben — nem csupán az asszonyokra. Ha a vezető embebrek engedik... **Fejős Ottó**

SZILÁRDFY ZOLTÁN (Budapest):

Május: Pünkösd hava

A Szentlélek eljövetelének ünnepéről nevezték el őseink májust, a legszebb tavaszi hónapot, melyről Balassi Bálint így énekel: „Áldott szép Pünkösdnek gyöngyörű ideje, mindent egészséggel látogató ege."

Ez a színpompás hónap a virágok koronázása, melyben királynőjük a rózsa változatos színekben, karcsú alakjával, nemes illatával nemcsak a szemet gyönyörködteti, hanem szimbolikája szerint az ókortól kezdve napjainkig a legdrágább szellemi és érzelmi kincseink reprezentánsa.

A rózsa a keresztény szimbólum rendszerben elsősorban az Úristen jelképe, aki Mózesnek az égő vadrózsa bokorban mutatkozott be saját lényegét érintő nevén: JAHVE, *az* Aki Van. *Az abszolút Létet azóta a virágok közül a rózsa jeleníti meg, a kereszténység pedig a megváló Krisztust, az Ő Szent Anyját Máriát, valamint az isteni erények közül a szeretet jelképezi rózsával, melynek sok szirmú változatában a szerelemtől a hősies életáldozatot kívánó vértanúságig minden benfoglaltatik.*

Az Istenség jelképe a középkori templomok főkapuja fölött az ún. rózsaablak, melynek mélytűzű színes üvegein ragyog át az „Örök fény Napja, melynek nincs alkonya".

Éppen szimbolikája miatt a rózsa már a keresztény ókorban a kivételes növények közé tartozott, ezért foglalta írásba a III. századból való Traditió Apostolica: „Néha virágokat is ajánlanak fel; de csak rózsát és liliomot ajánljanak fel, mást ne." Ez a szabály az ősliturgia offertóriumára, fölajánlási adományaira utal.

Szintén eucharisztikus vonatkozása van a fölvidéki Szepsi templomában a reneszánsz pasztofóriumon (Szentségház) látható hatalmas kőrózsának, amely itt kétségtelenül Krisztus valóságos szentségi jelenlétére (praesentia realis) utal. A csipkebokor ötszirmú stilizált vadrózsája a Megváltó öt szent sebére emlékeztet, amint ezt már Luther Márton is magáévá tette, s követőinek azóta is ez az embléma a jelvénye (Luther rózsa).

A rózsát, mint Krisztus jelképet immár ezer esztendeje a legrégibb pápai érdemrend az aranyrózsa *szentesítette, amelyet minden esztendőben nagyböjt IV. vasárnapján, Laetare, vagy amint egy 1925-ből való naptárunk jelzi:* Rózsavasárnap *a pápa Rómában az ún. Jeruzsálemi Szent Kereszt Bazilikában áld meg. Azért itt, mert évszázadok óta a kínszenvedés ereklyéit őrző templomban tartják ekkor a stációt az ünnepi szentmisével. III. Ince pápa ez alkalomból mondott beszédében értelmezi az aranyrózsát, eszerint a művészi arany ötvösmunka, melynek belsejében balzsammal átitatott vatta van, anyagi mivoltában a Megváltó istenségére, testére és lelkére emlékeztet. Egy-egy ilyen aranyrózsa ma már múzeumok féltve őrzött kincse. Tudomásom szerint a magyar történelem nagyjai közül Nagy Lajos király, majd félévszázadra rá szeretett Erzsébet királynénk kapott. E legmagasabb elismerésben azok részesülhettek, akik Krisztus és az Ő Egyháza ügyéért tett szolgálataikkal tüntek ki. Intézmények is jeleskednek az aranyrózsa érdemjelével. Az utóbbi években a czestochowai pálosokat érdemesítette e kitüntetéssel II. János Pál pápa, akik aranyrózsájukat Fekete Mária kegyképük mellé függesztették.*

Barokk kori templomi énekköltészetünk számos darabjában szerepel Jézus Krisztus a rózsa jelképében. Egy régi székely karácsonyi ének e szavakkal hirdeti meg az ünnepet: „Mostan kinyílt egy szép rózsa virág, akit régen vár az egész világ!" Első nyomtatásban megjelent katolikus énektáraink a rózsaszimbólizmust különösen a kisded Jézusra alkalmazzák. Talán még II. Rákóczi Ferenc is énekelte: „Ó, Jézus, szűzen született szép rózsaszál", és a „Szép violácska, kedves rózsácska, szerelmes kisded szép Jézuska" kezdetű, bensőséges hangulatú karácsonyi dalokat, ugyanis e XVII. században már közismert szövegek a vezérlő fejedelem karácsonyi elmélkedéseivel, imádságaival mutatnak rokonságot. Lírai hangvételükkel mintha a háromszáz esztendős győri kegyképet idézné a Szűzanya altatója: „Aludj el fiacskám, rózsaszálam, aludj el violám, én zöld ágam." Igen kvalitásos, alig ismert szentkép díszíti a székesfehérvári Papi Otthon kápolnájának oltárát, amely egykor a karmelita templommal egybeépült rendház része volt.

Az imeretlen barokk festő műalkotásán a gyermek Jézus anyja ölén rózsát vesz át a kis Keresztelő Jánostól. A rózsa eucharisztikus vonatkozására már utaltam a szepsi szentségházzal kapcsolatban, melynek szimbólum tartalma szenténekeinkben is tükröződik. Bozóki Mihály pilismaróti kántor 1797-ben megjelent Éneskönyve az Oltáriszentséget, mint „Velünk lakó tiszta Ostyát" ünnepli. Az égő csipkebokort metafóraként alkalmazza: „Csipkebokor, ha megtartá fogyhatatlan épségét. Ez az erős égi király, hogy fogyatná szépségét! Szeretete lánggal égő olthatatlan nagy tüzében, Él egészen, az Ostyának legparányibb részében." Ugyancsak itt olvassuk Jézusról, az örök Főpapról: „Üdvöz légy szép Rózsa, lelkünknek Orvosa, Világnak szép Napja, Melkizedek Papja! Kinek egy áldozatja az eget megnyitja, Ó, világ Megváltója, kegyelem adója, kígyó megrontója."

A keresztfáról Krisztus teste „úgy piroslik, mint a most nyílt piros rózsa". Az 1703-ban a pozsonyi klarisszák köréből gróf Sigray Erzsébet Róza „Jó illatú Rosás kert" címmel a régi magyar devociós irodalom egyik sikerkönyvét idította el, amely számos kiadást ért meg. Vörösmarty Mihály „A szegény asszony könyvében" anyja imakönyvéről ír: „Könyvét hívják Rózsáskertnek, melyben szent rózsák teremnek". Ebben az imakönyvben Jézus drága vére a rózsaszínű jelzővel van ellátva, mivel egyértelműnek tartották a Megváltó vérét a piros rózsához hasonlítani.

A rózsafűzér tizenöt misztériumát Gyöngyössy István „Rózsakoszorú" címmel mutatja be kora elmélkedésre kész olvasóinak, amely szakrális témájú barokk költészetünk gyöngyszemei közé tartozik. A szentolvasó imádság rózsafűzér nevében a rózsa jelképisége Szűz Máriára, a lorettói litánia „Titkos értelmű Rózsájára" utal, aki minden krisztushordozó őstípusa. Szájról szájra terjedő, archaikus népi imáink legtöbbjében föltaláljuk e motívumot Mária megszólításánál: „Fehér rózsa, Mária, kelj föl, Krisztus Urunkat megfogták...". Népénekeinkben fölcsendül: „Ó, áldott Szűzanya, mennyei szép rózsa!". Pázmány Péter ádvent hajnali misére írt latin himnuszában a názáreti Szent Szűzet tavaszi színekben pompázó rózsatőnek nevezi. Mindezek mariológiai gyökere a Mária mindenkori szűzességét valló ókeresztény tanításban lelhető föl, melynek remek liturgikus emléke az újévi zsolozsma egyik antifónája: „A csipkebokor jelképében, amit Mózes látott, hogy lángol, de el nem ég, a te dicsőséges szűzességedet ismerjük föl: Istennek szent Szülője, esedezz érettünk." Ezt az el nem hamvadó erényt jelzi Martino Altomonte a győri karmeliták főoltárának oromzatképén, csakúgy, mint Johann Bergl a budapesti — Egyetemi templom bejárati freskóján, ahol a bibliai jelenetet örökítették meg.

A májusi ájtatosság a litánia recitálásával „a legszebb hónap alkonyán" a Tridentinum Pünkösdi Lelkében újjászülető Róma ajándéka. A sok virágtól illatos ligetekben fatörzsre függesztett kegyképek előtt, vagy kecses Madonna szobrok körül szökőkutak csobogásánál hangzott föl először Néri Szent Fülöp és Kalazanci Szent József ifjúságának ajkáról — Máriát dicsérő szerenádként a májusi ének. A XIX. századra már Európa-szerte, ma pedig az egész világon megszerették a májusi ájtatosságot, amely a hazai romantikus költészetben is nyomot hagyott Rudnyánszky Gyula Esti dalában: „Rózsalevelek ölén pihenek, s reggel áldás harmatoz be, Mária." Vajda János az örök tavasz reményét látja Őszi táj c. versében, melynek melankóliával terhes refrénje: „Elhervad a rózsa, lehull a levél." Mégis az utolsó versszak befejező sora hoz megoldást: „De fönt a keresztfán suttogja a szél, kinyílik a rózsa, kihajt a levél."

Tiszteletre méltó Béda Anglia szent egyházdoktora mindenszenteki beszédében boldog anyaként magasztalja az Egyházat, amelynek" virágai között ott virul a rózsa és a liliom... Krisztus vitézeinek megkoszorúzására a szűzesség tündöklő fehérségét és a vértanúság bíborát jelezve". Tehát a rózsa az önfeláldozó szeretetnek jelképe, s így vált több szent ismertető attribútumává. Gondolhatunk itt Assisi Szent Ferenc tövistelen rózsájára, az irgalmas szeretet rózsákká vált kenyerére Árpád-házi Szent Erzsébet kötényében, Palermói Szent Rozália és Límai Szent Rózsa keresztnevét és erényeit idéző koszorújára, a krisztusi türelmet hősiesen gyakorló Szent Ritára, vagy a bájos Lisieuxi Szent Teréz feszületét koszorúzó rózsákra e bíztató ígéretet szemléltetvén: „a mennyből majd rózsaesőt hintek a Földre". ■

KADA LAJOS KINEVEZÉSE

Kada Lajos érseket, Spanyolország apostoli nunciusát II. János Pál pápa Andorra apostoli nunciusává is kinevezte. Andorra a Keleti Pireneusok hegyláncolatában Spanyol- és Franciaország között fekszik. Területe 464 négyzetkilométer, az európai miniállamok között a legnagyobb, tízszer akkora pl. mint a Vatikán. Hivatalos nyelve a katalán. Természeti szépsége miatt nagy az idegenforgalma.

A LOURDESI MÁRIA-SZOBROT FELÚJÍTOTTÁK

Lourdes-ban, a világhírű franciaországi zarándokhelyen felújították a múlt század közepén felállított Mária-szobrot a Massabielle-barlangnál, ahol a kis Bernadettnek 18 alkalommal jelent meg a Szűzanya. Szükség volt a restaurálásra, mivel a több mint százéves, carrarai márványból készült életnagyságú fehér szobor a gyertyák füstjétől erősen megfeketedett s az idő is megrongálta. A helyreállított szobrot Jean Sahuquet, Lourdes püspöke szentelte meg.

Pannonhalma millenniumának nyitánya

Szent Benedek ünnepének vigiliáján a Vecsernyére felzúgtak a harangok. A szerzetesközösség ezúttal a bazilika tornya elé vonult ki kukullában, ahol már felsorakozott a gimnázium ifjúsága, hogy részese legyen egy jelképes megnyitásnak. A bazilika új kapuját áldotta meg *Várszegi Asztrik* püspök-főapát. Az óriási bronzkapu jelenetei a Bibliából és az apátság történetéből vett képekben érzékeltetik a megváltás művének ezt a kisugárzó helyét. Az új kapu evangelizáció, egyféle modern „Biblia pauperum", ösztönzés a szemlélő számára, múlt is, jövő is egyszerre. Az alkotó művész egykori győri bencés diák: *Rieger Tibor.*

A Szent Benedek napi szentmise ezalkalommal különösen is ünnep: *Angelo Acerbi* nuncius vezeti a liturgiát, és a szentatya köszöntő szavait is tolmácsolva a múlt üzenetéről beszél a jelenben élőknek. A meghívott előkelőségek és vendégek között első hely illeti meg *Göncz Árpád* köztársasági elnököt és feleségét. Iskoláink ifjúságát a hely szűke miatt csupán egy kis diákcsoport képviselhette. A távolról-közelről összejött bencés közösség a gregorián otthonos dallamával énekli a szentmise változó részeit; új és ünnepi hangként zeng viszont az ősi falak közt *Orbán György*nek erre az alkalomra írt „Pannonhalmi misé"-je.

A szentmise után a könyvtárterembe jöttek össze az ünneplők, ahol Göncz Árpád köztársasági elnök közvetlen és szívből jövő szavakkal méltatva a bencések hol göröngyös, hol sikeres életútját, a jövő feladataihoz új erőt kívánva megnyitotta az ezer évet bemutató kiállítást.

A kiállítás sajátos eredetisége, ahogy két emelettel a jelenlegi könyvtárterem alatt az egykori pince-raktárból ódon boltíves modern környezetet varázsoltak, amelyben az ezeréves apátság sok vihar és pusztulás közepette fennmaradt emlékei érzékeltetik és keltik életre a múltat. Szinte természetes, hogy a belépőt mindjárt Szent István alapító levele fogadja, a millénniumi kiállításra 1896-ban készített gyöngyörű keretben. A látogató a kiállításról a várkörre jut ki, amelynek sétányán még van alkalma elmerengeni a látottakon. A kiállítás búcsúzó tablója, — amely Szent István alapító levelét idézi — foglalata lehetne az egész millenniumi ünneplésnek:

IN NOMINE DOMINI DEI SUMMI,
STEPHANUS . . . UNGARORUM REX

Szent István királyunk a második évezred küszöbén a legfölségesebb Krisztus nevében tudatosan, nagy hittel és bizalommal új korszakot hirdetett népének.

Ez a hegyre épült monostor szent és egyszerre félelmetes is. Ezer év óta hirdeti, hogy Isten szereti népét, szereti az őt keresők és az őt szolgálók közösségét, visszaállítja, újra építi ezt a népet is. A következő évezred első mondata sem lehet más, mint

IN NOMINE DOMINI DEI SUMMI . . . !
M O N S S A C E R
996 – 1996
Pannonhalma 1000 éve.

A jubileumi kiállítás 1996. november 11-ig, Szent Márton ünnepéig tekinthető meg.

Sólymos Szilveszter OSB

Egyházmegye az ország keleti végén

BOSÁK NÁNDOR DEBRECEN-NYÍREGYHÁZI MEGYÉSPÜSPÖK VÁLASZOL FEJŐS OTTÓ KÉRDÉSEIRE

II. rész.

A politikai váltás után hogyan fogtak munkába az újra induló rendek? Elsősorban a pasztorációs munkára gondolok.

Az a vágyam, hogy minél több szerzetes működjön az egyházmegyémben, mert a jelenlétük és munkájuk diferenciáltabbá, hatékonyabbá tehetné a lelkipásztori munkát. Szerzetesekre szükség van az egyházban. Sajnos ebben is szegények vagyunk. Az újra induló rendek elsősorban régi templomaikban, központjaikban kezdték el a munkát. Ezen a területen viszont nem voltak ilyenek.

Debrecenben a Szegény Iskolanővéreknek van rendházuk és iskolájuk, elemi iskola és leánygimnázium. Ugyancsak Debrecenben egy plébániát a domonkos atyák látnak el, és ők próbálkoznak az egyetemi lelkipásztorkodás megszervezésével. Most új templom építéséhez kezdenek az egyetemek közelében egy nagy lakótelepen. Tavasszal kezdik a munkát, most gyűjtik az anyagiakat.

Nyírbátorban egy minorita atya vezeti a rendi plébániát. Szeretném, ha a ferencesek is megtelepülnének az egyházmegyében. A rendek feloszlatása előtt Debrecenben és Nyíregyházán is működtek, és a hívekben nagyon jó emléket hagytak. Nehezen szánták rá magukat, hogy visszatérjenek, de reménykedem. Nagyon fontos lenne az itteni jelenlétük a kárpátaljai misszió szempontjából is.

Nagy örömömre szolgált, hogy az elmúlt nyáron megtelepedtek Nyíregyházán a Kamiliánusok. Egy új templomot bocsátottam a rendelkezésükre, és mellette felépítették kis kolostorukat. Egy osztrák és egy lengyel atya kezdte meg itt a munkát (mindketten jól tudnak már magyarul. Anton Gots atya Magyarországon született, de német származása miatt a háború után szüleivel kitelepítették.) Ők az egyházmegyei betegpasztorációt szervezik.

Hogy áll a katolikus iskolák ügye?

Kisvárdán visszakaptuk az orsolyita nővérek volt intézetét, és ott működik a Szent László Egyházi Gimnázium és Szakközépiskola. Kollégium és óvoda is csatlakozik hozzá. Nyíregyházán kárpótlásul kaptunk egy épületet és abban kezdte meg működését a Szent Imre gimnázium. Mellette felépült egy új kollégium is. Most fog az első évfolyam érettségizni. Debrecenben a nővérek Svetits intézete egyike volt azon egyházi iskoláknak, amelyek a kommunista rendszer idején is működtek. Ezt a rendszerváltás után kibővítették. A leánygimnázium mellett egy nagyon jó hírű elemi iskola is működik. Itt Debrecenben van egy kis egyetemista kollégiumunk. Mindez nem sok, de nagyon fontos feladatot látnak el. Bizony a fenntartásuk is gondot jelent. Különösen nehéz, hogy az épületek nagyon leromlott állapotban kerültek vissza.

Milyen támogatást kap az egyházmegye a kormánytól?

Külön semmilyen támogatást nem kaptunk, csak abból részesedünk arányosan, amit az állami költségvetés biztosít az egyházaknak. Ezt évről-évre szavazza meg a parlament. Ezért bizonytalan. Az utóbbi években számértékben nem változott ennek összege, de ha a magas inflációt nézzük, akkor erősen csökkent. És így egyre nehezebb helyzetbe kerülünk. Ezek a körülmények minden egyházmegyét sújtanak, nekünk azért nehezebb a helyzetünk, mert most kell felépíteni az egyházmegyei intézmények rendszerét is.

Hogyan fogadták a hívek és a papok az új egyházmegye létrehozását?

Nyugodtan mondhatom, megértéssel és bizonyos fokú büszkeséggel is. Ez segíti további munkánkat, nem kell energiát pazarolni arra, hogy legyőzzük a múlt iránti nosztalgiát. Természetesen nem minden rózsás, de megvan a remény arra, hogy kialakul egy egészséges szellem, ami összefogja az új egyházmegyét és animálja az embereket. Ez ma még feladat, de valami már elindult.

A hívek feladatvállalása, együttműködése..?

Ahogy már mondtam, ennek a vidéknek egyszerű népe alapjában fogékony a vallásosságra, melegszívű, hagyományosan vallásos. Sokáig patriarchális viszonyban éltek papjaikkal, akik megosztották velük szegénységüket. Nagyon fontos feladat, hogy okos és kitartó munkával, a vallási műveltség gyarapításával ezt a hagyományos vallásosságot átvezessük egy öntudatosabb, cselekvőbb vallásgyakorlatba. A nagy paphiány miatt már nem tudnak mindenütt ott lenni a papok, nem tudnak mindent intézni. Segítség lenne, ha a plébániákon a világi hívek aktívabban vennének részt az egyházközségek munkájában, és a papok válláról olyan terheket levennének, amihez nem szükséges a szentelés. Ehhez türelmes munkára és időre van szükség. Hála Istennek már vannak szép példák és eredmények, és persze hiányosságok is. Hogy példát említsek: Egy kis faluban bérmáltam, ahonnan évekkel ezelőtt nyugdíjba ment a plébános és most a szomszédból kapnak ellátást. Üresen áll a plébánia és nagy kertjét fölverte a gyom. A képviselőtestület tagjainak szemére vetettem, miért hanyagolják el ennyire? „Nincs aki megcsinálja — felelték —, de ha lenne itt pap, nem így nézne ki. Tessék nekünk valakit küldeni, Püspök Úr." Ilyen feladatra nem tudok papot küldeni.

Viszont vannak nagyon szép példák is. Amikor elkezdtük a Karitászt szervezni, sok lelkes ember csatlakozott, sok egyházközségben megújult és megfiatalodott a képviselőtestület, és aktívan dolgoznak. Szervezünk különböző programokat, lelkigyakorlatokat, képzéseket (Cursillo, népfőiskola, Kamilliánus családok képzése, házas hétvége, stb.) és nagy az érdeklődés. Mindezek mutatják, hogy van fogékonyság, van tenniakarás.

A szokásos utolsó kérdés: Püspök atya, a terveid, gondjaid, örömeid...

Mindaz, amit elmondtam. Röviden: hogy ezen a „missziónak" mondható területen az újraevangelizáció megvalósuljon. Fogékonyság és igény van. Ehhez kell megteremteni a feltételeket. Ez építkezést is jelent, hogy meglegyenek a munka és közösségi élet feltételei. Szeretném, ha minél több hívő, minél több ismerné meg jobban a hitét, és vállalna feladatot az egyházban. Az iskolához jó tanárokra és hitoktatókra lenne szükségünk, ezért súlyt helyezünk a teológiai és vallási képzésre. És nagyon szeretném, ha gyarapodna a papi hivatások száma, mert itt sok és szép munka vár rájuk. Ezek tervek, ezek gondok és örömök. Mindezt Isten kezébe teszem.

Köszönöm az interjút, Püspök atya!

GYERMEKEKNEK

Május hónapban biztosan nem kerüli el figyelmedet Anyák napja. Anélkül, hogy édesanyád elvárná, talán egy csokor virággal is jelét adod gyermeki szeretetednek. Megfigyelheted majd, hogy mennyire fog örülni neki és milyen becsben tartja azért, mert tőled kapta. Vázába teszi, gondosan öntözi és szeme minden alkalommal felragyog, valahányszor rátekint.

De a leggondosabb ápolás ellenére is néhány nap múlva elveszíti illatát, fakulni kezdenek színei, hervadnak szirmai, megsárgulnak levelei. A gyökér és az éltető anyaföld nélkül a virág csak ideig-óráig pompázhat, virulhat. Napok kérdése csak és meg kell válni tőle.

Édesanyád mint szép emléket fogja emlékezetében őrizni, számodra pedig maradjon örök figyelmeztető jel. Jele annak, hogy amint a virágnak létfeltétel a gyökér és a „szülőföld", melyből fakad, úgy te sem tagadhatod meg, nem szakíthatod el származásod szálait. Számodra édesanyád a gyökér és az életadó termőföld. Általa és vele virulhatsz, pompázhatsz. Nélküle virág nélküli a tavaszod, fiatalságod. Ezért a legszorosabb kapocsnak, a szeretetnek kell elszakíthatatlanul hozzá fűznie.

Érvényes ez nemcsak a gyermekkorban, amikor még meg sem állhatsz saját lábadon nélküle, hanem később is, amikor fordul a kocka, és már édesanyád az, aki az életben támaszt keres. Akkor neked kell majd óvó, gondoskodó kezed felé kinyújtanod, és meg kell próbálnod törleszteni azt a szeretetet, amelyet visszafizetni egy emberi élet alatt semmiképp sem lehet.

Édesanyánknak mindig adósai maradunk, még akkor is, ha úgy élünk, mintha minden nap anyák napja lenne.

János atya

FIATALOKNAK

Húsvét 5. vasárnapján olvassuk Szent János evangéliumából: „Már oly régóta veletek vagyok — felelte Jézus —, és nem ismersz, Fülöp? Aki engem látott, az Atyát is látta." (Jn 14,1-12)

„Tisztára az apja" — „Egészen az anyja"... tudni vélik sokan az újszülöttre nézve, még valahol a gyermekkocsiban...

Egy idő után valóban nyilvánvaló a hasonlóság; a serdülő, felnőtté váló emberre mondják: „Mintha az apját, az öreg X.-et látnám..."

„Személyiséggé" felnőni, egyéniséggé válni úgy, hogy ugyanakkor tudjuk, örömmel néha szomorúsággal tapasztaljuk: ebben vagy abban a tulajdonságomban, talentumomban (talán hibámban?) valaki bennem tovább él.

Egyéniség, megismételhetetlen alkat, lélek — s mégis örökölt, valaha mások által birtokolt sokszínűségből formálódott egység, ami magában hordozza, tükrözi az ősöket...

Talán így tudom megérteni Jézusnak Fülöphöz intézett szavait. „Aki engem látott, látta az Atyát is." Jézus egyéniség, de benne látható, felismerhető a mennyei Atya is. Jézus megannyi tulajdonsága, tettei a mennyei Atya szándékának a tükre.

Meg akarom ismerni a láthatatlan Istent? Nézzek Jézusra. Ha őt látom, látom a mennyei Atyát is.

Kedves Fiatalok!

Szeretjük mondani: a mennyei Atya gyermekei vagyunk. Napi imánkban valljuk: Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy... a Hiszekegy szavaival hiszünk minden látható és láthatatlannak teremtőjében. Így tudatosítjuk magunkban az igazságot: fel kell ismernem embertársamban és minden teremtményben a Teremtőt, a mennyei Atyát. „Aki engem látott, az Atyát is látta".

Csak azt kívánom mindnyájunknak, hogy úgy tudjuk megeleveníteni, kézzelfogható valósággá tenni Jézus evangéliumát, hogy minden velünk találkozó ember minket látva, a teremtő, küldő mennyei Atyát ismerje fel...

Pál atya

ÚJ JEZSUITA TARTOMÁNYFŐNÖK

A Jezsuita rend legfőbb előljárója, Peter-Hans Kolvenbach a Jézus Társasága Magyarországi Rendtartomány főnökévé P. Ádám Jánost nevezte ki. Beiktatására április 21-én került sor a budapesti Jézus-Szíve templomban. Ádám János 1927-ben született Pécsett, az ottani Pius Gimnáziumban érettségizett és 1945-ben lépett a jezsuita rendbe. 1949 telén azonban rendi előljárói megfontolt tanácsára a rend tanuló tagjainak nagy része – köztük Ádám János is – külföldre szökött. Tanulmányait Innsbruckban folytatta, majd Belgiumban, a leuveni Katolikus Egyetemen, illetve Olaszországban, végül 1957-ben a müncheni Ludwig Maximilian Egyetem böcsészkarán doktorált filozófiából. Viszont a teológiát már Kanadában, Torontóban fejezte be. Itt szentelték pappá 1960-ban. 1962-től kezdve filozófiaprofesszorként tanított New Yorkban. Közben 1968 és 1977 között a külföldi magyar jezsuita rendtartomány vezetését is elvállalta. Mindeme munkássága mellett már 1957 óta meghatározó egyénisége – 20 éven át elnöke – a Külföldi Magyar Cserkészszövetség Intézőbizottságának és a Vezetők Lapja szerkesztője. Előljárói kérésére 45 éves külföldi tartózkodás után tért vissza Magyarországra és lépett P. Nemesszeghy Ervin örökébe. *MK*

PUSKELY MÁRIA:

Magyar nagyasszonyok (3.)

KOHÁRY JUDIT

A Rákóczi szabadságharc leverése utáni korszak erőszakosan németesítő, nemzetvesztő világában magyar nagyasszonyok sora magasodik elénk, azok, akik tovább harcolták a szellem és a lélek szabadságküzdelmét. Köztük első helyen kell említenünk Koháry Juditot, akit halála után minorita kortársa, a szentéletű Kelemen Didák így jellemzett: „Élete tiszta és világos volt, mint a déli nap. Ismerte és tudta ezt az egész föld, sőt istenes szép életének dícséretes emlékezete tovább is elterjedt. Szegényekhez, ügyefogyottakhoz való könyörületessége, bőkezűsége, nagy ájtatossága, tiszta életének épen való megtartása mindenütt hirdettetett. Nem volt, aki őfelőle egy rossz szót szólhatott volna, szólhatna, avagy szólna". — Koháry Judit egyetlen nővére volt a költő Koháry István országbírónak, tábornagynak. A családot a mély vallásosság mellett a kultúra szeretete és a nagylelkű adakozó kedv jellemezte. Koháry Judit fiatalon, 1680 körül Thököly elszánt ellenfele, Barkóczy György főispán hitvese lett. Boldog házasságukból egy gyermek született, Krisztína. Judit asszony fiatalon megözvegyült. Hatalmas és gazdag család tagjaként büszke lehetett volna rangjára, vagyonára, ránk maradt levelei azonban egyszerűségét és alázatát tanúsítják. Nem használta a grófi címet sem, leveleit így írta alá: „árva Koháry Judit".

Leányát, Barkóczy Krisztinát, Károlyi Sándor, a későbbi kuruc generális vette feleségül. Míg Károlyi országos ügyei után járt, a két asszony szorgoskodott: kertészkedtek, gyógynövényeket termesztettek, hiszen ők voltak a környék orvosai és patikáriusai. Régi bevált módszerrel fű- és virágpárlatokat készítettek, ugyancsak orvosságként. Gondot viseltek jobbágyaikra, velük együtt szenvedve élték meg a Thököly-felkelés esztendeit. 1698-ban Felvidéken már igen zavaros volt a helyzet, s ennek nyomában nőtt a nyomorúság. Koháry Judit kétségbeesett levélben tájékoztatja vejét: „Én édes fiam-uram! ... egészben elfogyott és egészben éhhalálra jutott ez a föld! Valami vígasztaló hírt írna kegyelmed megmaradásunk felől, mert talán mind elbujdosik a szegénység, ha könnyebbsége nem leszen; kenyere szűk, borunk nem terem".

Érdekes módon a királyhoz hű Koháry családban ő volt az egyetlen kuruc, Rákóczi rendíthetetlen híve. Több ízben találkozott a „nagyságos fejedelemmel", aki maga is nagy jóindulatot tanúsított Judit asszony iránt. 1703-ban már büszkén emlegette, hogy több levelet is kapott a „felséges úrtól". Ez azonban nem mentette meg attól, hogy otthonát, Salánkot is el ne lepjék a kvártélyt kereső csapatok. A nyomukban járó pusztulást megint csak a szegények oldaláról panaszolja kuruc generális vejének: „Édes fiam-uram, ha Isten egészségét megtartja kegyelmednek, fel ne hagyjon az mire Isten segíti: sok árvák és szegények szíves oltalmára".

A szegények érdekében nemcsak Károlyinak írt, hanem magánál Rákóczinál is instanciázott. Barkóczy Krisztinával együtt igyekezett megsokszorozni magát, csakhogy enyhítse a szegénység háborúütötte sebeit. Az ország egyik első hospiciumát ő építette, otthont, menedéket, keresztényi ápolást nyújtott a nincsteleneknek. Tudván tudta, a jobbágyság kimerült, nem lesz termés, mert a földek parlagon hevernek. 1710-ben pestis járvány ütötte fel a fejét, Judit asszony és családja a hernádnémeti mezőn felütött sátorban vészelte át a járvány pusztítását. Ekkor már elővette szembaja.

1711-ben menekülnie kellett. A két asszony s a két unoka a fejedelem kíséretével érkezett Munkácsig. A következő évben térhetett haza, szinte vakon. „Az én dolgom csak az patientia!" — íratta Károlyinak. Testi-lelki szenvedései közepette hazája sorsa aggasztotta leginkább. 1714-ben a nemzethalál képe is felrémlik előtte. Könyörög Károlyinak, lendítene valamicskét a nincstelenek sorsán: „mert elpusztulásukhoz soha közelebb nem voltak, mint most". Amennyire tehette, ő is segített; a házához tolongó éhezőket étellel táplálta. „Kenyérevőm annyi van — írta — Isten tudná megmondani. A boldogtalan szentek mind ide gyűlvén, van dolgom közöttük". Pedig 1715 körül már vak, jártányi ereje is alig. „Sír, rí a szegény ember mindenfelé. Nem hallatszik más, csak a nagy szegénység" — csak ezt hallja. Az 1715-ben kitört török háborúban három fivére küzdött a harcokban, legkedvesebb öccse, György elesett. A csapásokra így válaszol: „Úgy látom, azt mit Isten felőlem elvégzett, azt nem lehet elkerülnöm ... Áldozócsütörtökön is lelkem nagy fájdalmával ültem szent mise nélkül. Csak azt bánom, hogy sem magamnak, sem más becsületes embernek nem szolgálhatok". Az ezernyi bajhoz és nyomorúsághoz járult még a tatár betörés 1717-ben. Mindenki futott, amerre csak látott. A nagybeteg asszonyt Munkács várába menekítették, s mire visszatért salánka otthonába, csak a romlást vehette számba.

1718. február 10-én íratta utolsó levelét: a sok szenvedés által megtisztulva, Pál apostol szavait ismételve készült a halálra: „Ha Istennek irgalmassága járulna hozzám, s megelégelné már e világon való életemet, inkább mennék Krisztushoz lakni Szent Pállal, mert az mindennél jobb ..." Hitében meg nem rendült, szeretete kiapadhatatlan maradt. Legnehezebb küzdelmét a remény megtartásáért harcolta, hogy erőt tudjon önteni másokba. 1718 május 9-én hunyt el.

Magyar asszony temetésére ritkán jött el annyi ember, mint Koháry Juditéra. Nagykárolyból négyezer ember kísérte a kaplonyi ferences templom sírboltjába. A gyászbeszédet gyóntatója, Kelemen Didák mondta el fölötte, a temetési szertartást az egri püspök végezte. A sokat szenvedett, népe minden szenvedését megosztó Koháry Judit asszonyban Ugocsa és Bereg vármegye legnagyobb jótevőjét veszítette el. Kelemen Didáktól tudjuk, hogy iskolákat is alapított, templomokat épített, segítette jó könyvek kiadását és terjesztését. Pártolta a magyar irodalmat, maga, míg látott, sokat olvasott, Károlyinak még a kuruc táborba is ládaszámra küldte a magyar könyveket. Minden erejével szolgálta az annyira megpróbált magyarságot. Figyelme kiterjedt a magyaros öltözködés, a magyar szokások ajánlására, elvetette az idegen módit, a főúri gőgöt és az esztelen pazarlást. Nem kívánt Bécsbe költözni, lélekben kuruc maradt haláláig. Kuruc, de keresztény, aki vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül szolgálta a szükségben lévőket.

Nemzetének, egyházának mindhalálig „böcsülettel szolgáló, hív anyja maradt, árva Koháry Judit". ■

Világos beszéd

RÉSZLETEK II. JÁNOS PÁL PÁPA NŐKHÖZ ÍRT LEVELÉBŐL *

(3. pont.) Sajnálatos módon olyan történelem örökösei vagyunk, amely mindig és mindenütt göröngyössé tette az utat, amelyen a nők jártak, hiszen nem ismerték el méltóságukat, megfosztották jogaiktól, gyakorta a társadalom szélére szorították, sőt szolga sorsba taszították őket. Mindez megakadályozta őket abban, hogy kiteljesíthessék önmagukat és sajátos lelki gazdagságukat az emberiségnek ajándékozzák. Bizonyára ma már nem lenne könnyű, hogy pontosan felderítsük a felelősséget mindezért, hiszen az évszázadok során felhalmozódott kulturális örökség behatárolta a gondolkodásmódot és az intézményeket is. Őszinte sajnálatomat fejezem ki amiatt, hogy a történtekért, főként meghatározott történelmi korokban, a katolikus egyház nem egy gyermekét is objektív felelősség terheli. Ez a beismerés indítsa az egész katolikus egyházat a megújult evangéliumi hűségre, annak tudatosítására, hogy a nőkkel szembeni visszaélések és a felettük való uralkodás minden formájának megszűntetésére maga Krisztus adott mindenkor időszerű példát. Ő kora szokásain felülemelkedve nyitott, tiszteletet sugárzó, megértő, és gyöngéd magatartását tanúsított irányukban. Így tisztelte a nőkben azt a méltóságot, amely öröktől fogva jelen van Isten terveiben és szeretetében. Ha most a második évezred végén Krisztusra szegezzük tekintetünket, önkéntelenül felmerül a kérdés: üzenetét mennyiben értettük és valósítottuk meg?

(5. pont.) Elérkezett az ideje, hogy keményen elítéljük a nők ellen elkövetett szexuális erőszak különböző formáit, úgy, hogy megfelelő törvényekkel is védjük őket. A személynek kijáró tisztelet nevében megbélyegezzük az élvhajhász és a pénzért megvehető szexualitást terjesztő kultúrát, fiatalkorú leányok behálózását és testük árúba bocsátását. Ezekkel az eltévelyedésekkel szemben mekkora elismerést érdemelnek viszont azok a nők, akik magzatuk iránti szeretetből, hősies bátorsággal vállalják a rájuk kényszerített, igazságtalan szexuális kapcsolatból származó terhességet. Ez vonatkozik nemcsak a ma is oly gyakori háborúkkal járó atrocitásokra, hanem a jóléti és békés helyzetekre is, amelyeket azonban hedonista és szabados szellem jellemez és amelyben könnyebben lábrakap a férfiak agresszivitása. Ilyen helyzetben, ha a nők abortuszhoz folyamodnak, jóllehet ez mindig súlyos bűn, a felelősség inkább a férfiakat és a cinkos környezetet terheli, semmint a nőket.

(11. pont.) Az egyházon belüli szolgálat síkján értjük meg ... hogy Krisztus, amint ezt az evangélium világosan tanúsítja, szabad és szuverén döntéssel csak férfiakat választott, hogy a szolgálati papságon keresztül, arcának „ikonjai" legyenek, mint pásztornak és mint az egyház „jegyesének". De ez semmit sem vesz el a nők szerepéből, amint az egyház más, szent szolgálattal fel nem ruházott tagjainak szerepéből sem, minthogy mindannyian egyformán rendelkeznek a keresztségben gyökerező általános papság méltóságával. A szerepek különbözőségét a szentségi üdvrend sajátos kritériumai, nem pedig az emberi társadalmak törvényei szerint kell tekintenünk; az Isten által szabadon választott üdvrendi „jelek" szerint, amelyekkel Isten jelen van az emberek között... Másrészt — amint már emlékeztettem rá —, a szolgálati papság Isten tervében nem az uralkodás, hanem a szolgálat kifejezése... Ebben a tág értelemben vett szolgálatban, az egyház kétezer éves történelme során, a számos megkötöttség ellenére, valóban megismerhette a női szellemet, olyan nagy női egyéniségeken keresztül, akik örökre megpecsételték az egyházat. Gondolok itt elsősorban Sziénai Szent Katalinra és Avilai Szent Terézre, akit VI. Pál pápa egyház doktorrá nyilvánított. És miként feledkezhetnénk meg arról a sok-sok nőről, akik a hittől vezérelve, óriási jelentőségű társadalmi kezdeményezéseket valósítottak meg, főként a szegények szolgálatában? Bizonyos, hogy a harmadik évezred egyházában is megtapasztaljuk majd a női szellem új és csodálatra méltó megnyilatkozásait.

* *A Szentatya 1995 június 29-én keltezett és 12 pontba foglalt levele a Pekingben tavaly lezajlott Nők Világkonferenciája kapcsán íródott. Időszerűségéből semmit sem vesztett, hiszen a tárgyalt témákban az egyház félreérthetetlen tanítása tükröződik.*

ANYÁMNAK

(részlet)

Termő ékes ág, te,
jó anya,
életemnek első
asszonya,

nagy meleg virág-ágy,
párna-hely,
hajnal harmatával
telt kehely,

benned kaptam első
fészkemet,
szívem a szíveddel
lüktetett,

én s nem-én közt nem volt
mesgye-hegy,
benned a világgal
voltam egy.

A kamaszkor tőled
elkuszált,
férfi-szívem újra
rád-talált,

férfi-szívem a szívedre
rád-talált,
megköszön most percet, évet
és halált.

Álmom karjaidba
visszatér,
álmom karjaidba
visszatér ...

Erős ház, szép zászló,
jó anya,
sorsomnak nyugalmas
asszonya.

Majd ha cseppig átfolyt rajtam
mind e lét,
úgy halok az ős-egészbe,
mint beléd.

Weöres Sándor (1913—1989)

A MAGYAR CISZTERCI REND ÚJ APÁTJA

Az apátválasztó gyűlést március 15-én tartották Zircen, a magyar ciszterciek első apátságában és nagy többséggel a 66. életévében lévő Zakar Polikárpot választották meg a kora miatt leköszönő Kerekes Károly apát helyébe. P. Zakar Polikárp a múlt év szeptemberéig tíz éven keresztül a rend generális apátja volt, előzőleg pedig két ízben a római Szent Anzelm egyetemen mint dékán, illetve az egyháztörténet és egyházjog tanára működött. A ciszterciek II. Géza királyunk hívta Magyarországra. A Zirci Apátság 1942-ben ünnepelte fennállása 800. évfordulóját. Ekkor 210 volt a magyar rendtagok száma és a tanítás mellett 15 plébániát is vezettek. 1950-ben 246 ciszterci szerzetesnek kellett elhagynia rendi otthonát és lelkipásztori munkaterületét. Csak 1989-ben indulhatott meg újból a ciszterci rendi fiatalok kiképzése.

VR

Isten velünk járja a történelem útjait

A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR AZ EZREDFORDULÓRÓL

„Amikor elérkezett az idők teljessége, Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született" (Gal 4,4). A kereszténység lényege, hogy Jézus Krisztus, az Isten Fia megváltásunkra emberré lett, belépett történelmünkbe.

Ma is — amikor annyi tragédia van a világban, amikor annyi okunk lenne a csüggedésre — tudnunk kell, hogy Isten velünk járja a történelem útjait. Minden kor minden embere az örök életre hivatott. Csodálatos küldetésünk van, és küzdelmeinkben nem vagyunk egyedül! Van értelme életünknek, van értelme áldozatainknak. Istennek a történelembe való belépése az egyetlen igazi örömhír az emberiség számára. Ez az a lényeges pont, ami a kereszténységet megkülönbözteti a többi vallástól. A többi vallás ugyanis azt tanítja, hogy az ember keresi Istent. A kereszténység pedig annak tanúja, hogy Jézus Krisztusban az Isten keresi az embert, hogy legyőzze a bűnt és a történelemben jelen lévő rosszat.

A megtestesülésnek ezt a nagy örömhírét állítja elénk a 2000. évi nagy jubileum. Az emberré lett Isten megszentelte az időt és a történelmet. Csak ebben a múló időben részesedhetünk a megváltásban, csak ebben az életben munkálhatjuk üdvösségünket. Minden perc, minden óra, minden év fontos számunkra! Az évfordulók, a jubileumi esztendők a Jézus Krisztus által megszentelt idő fontosságára hívják fel figyelmünket. Az Egyházban minden jubileum a bűnbánatra és a megtérésre szólít fel, ugyanakkor hálára és örömre bátorít...

Az elmúlt évszázad történelme is bűnbánatra és engesztelésre indít. A különféle diktatúrák és embertelen rendszerek, az erőszak és embertelenség hazugságra épülő világa századunk szomorú tényei. Fájdalommal tekintünk a vallási közömbösségre, hiszen sokan úgy élnek, mintha Isten nem is létezne. Ugyanilyen fájdalommal tekintünk a csupán külsőséges vallásosságra, ami független az igazság igényétől és a következetes erkölcsi magatartástól. Fáj, hogy a hitbeli bizonytalanság, az erkölcsi fellazulás az Egyházon belül is felüti fejét.

A bűnbánat mellett azonban minden okunk megvan az Isten iránti hálára és az örvendezésre is, hiszen az elmúlt évszázadban drága ajándékokat is kaptunk Istentől. Kétezer év alatt talán soha sem volt annyi vértanú, annyi hitvalló, annyi szent keresztény, mint ebben az évszázadban. Össze kell állítani a vértanúk új könyvét — kívánja a Szentatya — és ebben legyenek ott a nem katolikus testvéreink vértanúi és hitvallói. Vértanúink közös tisztelete is erősítheti törekvésünket a keresztények egysége felé, ami szintén ennek az évszázadnak a nagy isteni ajándéka. Csodálatos jelként és ajándékként kaptuk Istentől a II. Vatikáni Zsinatot és annak tanítását. Ez a zsinat egyértelműen válaszol századunk nagy kihívásaira. A 2000. évi nagy jubileumra való felkészülésnek fontos feladata, hogy ezekben az években újra és újra átelmélkedjük és életre váltsuk a zsinat tanítását. *MK / Mérleg*

Magyar püspök és amerikai tábornok levélváltása

A MAGYARORSZÁGI SVÁBOK KITELEPÍTÉSÉRŐL

A Potsdami Szerződést 1945 augusztus 2-án Truman, Sztalin és Attlee írta alá. Ebben — egyebek között — megállapodtak a Lengyelországban, Csehszlovákiában és Magyarországon élő német kisebbség „tervszerű és humánus körülmények között történő" áttelepítésében a négy megszállási övezetre osztott Németországba. A németek kitelepítése azonban már hetekkel a Potsdami Szerződés aláírása előtt megkezdődött Csehszlovákiából és Lengyelországból, úgyhogy a három nagyhatalom Potsdamban gyakorlatilag csak a folyamatban lévő lakosságcserét szentesítette. Magyarországon ez a kényszerintézkedés csak később lépett életbe és szinte váratlanul abba maradt, miután az országban élő svábok felét áttelepítették Németországba. A cseppet sem humánus körülmények között lebonyolított akció ellen a katolikus egyház nyíltan szót emelt. *Shvoy Lajos* székesfehérvári püspök és az Egyesült Államokat a Szövetséges Ellenőrző Bizottságban képviselő *William S. Key* vezérőrnagy 1946 elején történt levélváltásából azonban nem csak az egyház kiállására derül fény, hanem arra is, hogy ki kezdeményezte Magyarországon a német kisebbség kitelepítését. A két levélre a Budapest térségében élő németajkú katolikusok lelkésze, *Franz Walper* prelátus akadt a székesfehérvári egyházmegye levéltárában. Kideríthetetlen okból Shovy Lajos püspök leveléről hiányzik a fejléc és az aláírás. A kereken fél évszázaddal ezelőtt fogalmazott mondatok érvénye ma is élénken időszerű, elég ha a volt Jugoszláviában végbement eseményekre gondolunk: „Sem a méltányosság, sem pedig a szabadság eszméjével nem egyeztethető össze a legsúlyosabb büntetés kiszabása ártatlan emberekre, csak azért mert ilyen vagy olyan nemzetiséghez tartoznak, illetve más az anyanyelvük." Mint az amerikai vezérőrnagy dokumentumokat idéző válaszleveléből kitűnik, a svábok kitelepítését a budapesti kormány szorgalmazta arra hivatkozva, hogy „a fasiszták és nácibarát svábok komoly veszélyt jelentenek a demokratikus Magyarország számára". Az angol nyelven írt levél hangsúlyozza továbbá, hogy a budapesti kormány határozta meg azt is, hogy ki került fel a bevagonírozandók listájára és ki maradhatott meg otthonában. Ezért az akcióval kapcsolatos javaslattal vagy bírálattal a magyar hatóságokhoz kell fordulni — fejezi be Shovy Lajos püspökhöz intézett sorait William S. Key amerikai vezérőrnagy. Hogy mindez nem teljesen felelt meg a „humánus körülmények" vonatkozó amerikai elképzeléseknek, bizonyítja a levél azon mondata, amely szerint az Egyesült Államok saját kezdeményezésére intézkedett arról, hogy az első csoportokat egy katolikus pap is elkísérje lelki támasz nyújtása végett.

Makváry György (München)

A LONDONI NUNCIUST KITÜNTETTE AZ ANGOL KIRÁLYNŐ

II. Erzsébet angol királynő a londoni apostoli nunciust, Luigi Barbarito érseket a Viktória királyi rend lovagkeresztjével tüntette ki. A történelem során ez az első eset, hogy ezt a kitüntetést a Vatikán egy képviselője kapta. Az eseményt úgy értelmezik, hogy a Buckingham Palota szeretné szorosabbra fűzni kapcsolatait a Vatikánnal. Januárban, — ugyancsak először a történelemben —, II. Erzsébet katolikus papot nevezett ki a királyi udvar lelkészei közé. A kitüntetett Barbarito érsek 1986 óta londoni apostoli nuncius és a nagybritanniai diplomáciai testület dékánja. *VR*

Millecentenárium határokon innen és túl

A honfoglalás ezerszázadik (millecentenárium), illetve Magyarország keresztténnyé válásának ezredik (millennium) évfordulójáról mindenütt ahol magyarok élnek, méltó módon emlékeznek meg. Minden érseki, püspöki székhelyen főpapi szentmise és fényes kulturális programok várják a híveket. Pannonhalma eseményeiről más helyen bővebben írunk, Győr egyelőre a pápalátogatást készíti elő, de Szombathely, Kalocsa, Székesfehérvár, Veszprém, Pécs, Eger, Kalocsa, Szeged s a többiek is felkészültek az idei év, többszörös jubileumaira. (Az 56-os forradalom is kerek évfordulóhoz ér októberben!)

Helyszűke és időhiány miatt csak néhány közeli eseményre hívhatjuk fel olvasóink figyelmét. Esztergomban ötnapos tudományos kongresszus nyitja meg a hónap végén az ünnepeket: „Magyarok térben és időben", júniustól a Primási Palotában látható majd nagyszabású kiállítás „Magyarország és a Vatikán 1100 éves kapcsolata" címmel.

A millecentenárium jegyében rendezik meg Szlovákiában a hagyományossá vált „Gombaszögi Fesztivált", Galántán pedig a „Kodály Napokat". A délvidéki magyar képzőművészek Zentán, az erdélyiek Marosvásárhelyen, a kárpátaljaiak Ungvárott mutatják be műveiket. Vereckén augusztus 15-én Honfoglalásemlékművet lepleznek le. A jubileumi év eseményeihez tartozik a doni magyar emlékhely felavatása május végén Ukrajnában.

Országos ünnepségek színhelye az Ópusztaszeri Emlékpark. Itt van az 1896-ban felállított monumentális ezredévi emlékmű és külön épületben a restaurált „Feszty-körkép", helyesen: Magyarok bejövetele, hiszen Feszty Árpád mellett olyan kiváló művészek is dolgoztak rajta, mint Mednyánszky László, Spányi Béla, Pállya Celesztin, Vágó Pál és mások. A kép 120 méter hosszú, 15 méter széles, az eredeti egy darabba szőtt vászonra volt festve. (Érdekességként: lengyel restaurátor-csoport végezte a felújítást!)

Ugyancsak Ópusztaszeren július 1 és augusztus 23-a között a a Magyar Cserkészszövetség „Nemzetközi Barátság Tábort", jamboreet rendez.

Érdekes hír, hogy a millecentenárium kapcsán június 8-án a németországi Donaueschingen-ben emléktáblát helyeznek el a Duna eredeténél..

MÜNCHEN ÉS A MILLECENTENÁRIUM

Húsvétra jelent meg a Müncheni Magyar Katolikus Misszió negyedéves „Értesítő"-je 24 oldalon, tetszetős kiállításban —, tartalmilag a magyar honfoglalás 1100. évfordulóját téve előtérbe. Két nagyobb terjedelmű írás érdemel különös figyelmet: az elsőben a szerkesztő *dr. Cserháti Ferenc* a plébános egyéni nézőpontjából tekinti a honfoglalás évfordulóját, sok eredeti, megfontolásra érdemes gondolattal. A másik nagy cikk *dr. Kováts Carlo*, a Szabad Európa Rádió volt osztályvezetője tollából való, példásan átgondolt, tömör dolgozatban állítja elénk: hogyan vált a magyarság keresztény nemzetté. Jó gondolat volt közreadni a kölcsönös barátságot ápoló St. Rita egyházközség plébánosa, *Josef Hurler* német nyelvű beszédét, amely a közös bajor-magyar szentmisén hangzott el november 19-én. De olvashatunk az Értesítőben a millecentenáriumra tervezett egyéb programokról is, így a nagyszabásúnak ígérkező Árpádházi Szent Erzsébet nyomdokait követő zarándoklatról s a Misszió széleskörű tevékenységét bemutató más eseményekről. (Sz-i)

ÓH, ÁLDOTT SZŰZANYA

Óh áldott Szűzanya, mennyei szép rózsa,
Boldog mennyországnak, drága gyöngyvirága,
Bűnösöknek kegyes szószólója:
Vigyázz reánk Édesanyánk,
Angyaloknak királyné asszonya.

Nógrádi népénekből

Párizsi levél

A világ hívő magyarsága 1992 május 27.-én, egy nemzeti zarándoklat keretében hálát adott a Szűzanyának Lourdesban annál a keresztnél, amelyre menekült magyarok az 56-os forradalom leverése után láncot helyeztek azzal a szándékkal, hogy azt csak akkor veszik le, ha Magyarországon visszaáll az Egyház szabadsága. A rabságot jelképező láncot a Lourdes-i keresztről Miklósházy Attila, a nyugati szórványmagyarok püspöke és Seregély István egri érsek vette le. Ezt követően a láncot a zarándokok különvonatján hazaszállították és Máriaremetén helyezték el.

E lánc egy részét Seregély István, a Magyar Püspöki Kar elnöke, kérésemre, Párizsba hozta és 1995 novmber 2.-án, mint nemzeti ereklyét átadta a Magyar Katolikus Misszió egyháztestület tanácsának. Az idei Magyar Házban rendezett Március 15.-i nemzeti ünnepély másnapján, március 17-én, hálaadó szentmise keretében helyezték el a lourdesi ereklyét Misszionk kápolnájában, amelyen régi hagyomány szerint résztvettek protestáns testvéreink is Drótos Árpád lelkészükkel.

A körmenet élén Léh Tibor, az egyháztestület elnöke, vitte a hitelesítő püspöki okiratot. Őt követte a lourdesi lánccal vitéz Sujánszky Jenő, a Szabadságharcos Szövetség elnöke, majd Vizi Ferenc ezredes, a Magyar Köztársaság párizsi katonai attaséja és a papság, miközben a hívek imádsádos lélekkel énekelték: „Magyarok Asszonya Királynéja".

A lánc elhelyezése és megszentelése után Szőke János püspöki helynök szentbeszédében kiemelte, hogy a rabság lánca lehullt, de a kereszt Lourdesban még ma is áll, a keresztet elfogadva tovább kell hordoznunk és méltatta azokat a szentéletű magyar vértanukat, akik a kommunista elnyomás alatt a keresztet vállalták. A Hívek könyörgését Magyarországról itt tanuló diákok imádkozták, akik a rendszerváltás óta megfiatalítják a párizsi magyarok vasárnapi szentmiséjét. Egyikük kérése „emlékeztessen a rabság lánca szabadságunk felelősségére", hűen tükrözte azt a meghitt ünnepi lelkületet, amellyel hálát adtunk hazánkért honfoglalásunk 1100.-ik esztendejében.

Párizs 1996 április

Molnár Ottó

A NÉMETORSZÁGI KASTLI MAGYAR BENTLAKÁSOS GIMNÁZIUM

felvételt hirdet az 1996/97-es tanévre, a bajor kultuszminisztériumtól megkapott európai modell keretében az 5. osztálytól kezdődően a 13. osztályig bezárólag.

Keresztény magyar - európai nevelés, magyar-, német-, angol-, francia / latin-, spanyol nyelv elsajátításának lehetősége, délutáni és esti stúdium szakfelügyelettel, nemzetközileg elismert német érettségi bizonyítvány, computeroktatás, néptánc, fafaragás, cserkészet és sok más szellemi érték vár új és igényes gimnazistáira.

Jelentkezési határidő: 1996. június 1.
Europäisches-Ungarisches Gymnasium, Klosterburg 2 - D-92280 Kastl.
Tel.: 09625 / 80 90. Fax: 09625 / 458

Az élet könyvéből

BELGIUM

Születések: Fransen Barbara, F. Onno és Nagy Gizella leánya, Sprimont. **Angeli Aurelie,** A. Raymond és Lion Christianne leánya, Charleroi. **Mortier Lisa,** M. Michel és Horváth Barbara leánya, Loncin. **Benedek Bálint,** B. András és Hidi Katalin fia, Liège. **Lottin Melissa,** L. Jean Yves és Szammer Annick leánya, Oupeye. **Ferson Dorien** ,F. Johan és Világoskő Marika leánya, Oplglabeek. Isten áldása kísérje őket életútjukon! Gratulálunk a szülőknek.

Házasság: B. Nagy Vica és **Dery Denis,** Evere-ben. Sok örömet és boldogságot kívánunk!

Halottaink: Polyák Ferenc, 61 éves, Rekem. **Havlik Pál,** 75 éves, Rekem. **Bodis Tamás,** 71 éves, Eisden. **Révai Ilona, Nagy Lajosné,** 85 éves, Liège. **Gajevszky Emma — Ágoston nővér** —, 86 éves, Champion. *Németh* **Mária, Bock Andréné,** 49 éves, Tervuren. **Török László,** Péters Lucienne férje, 73 éves, Gilly. **Erzsébet nővér,** Petites soeurs des Pauvres, 87 éves, Liège. **Hosszú Marianna,** örökimádó nővér, 83 éves, Brüsszel. **.Strikencz Hihály, Maria** Grzegorzewski férje, 81 éves, Genk. **Kovács Ilona,** 75 éves, Naissonvaux. **Höflinger Alex,** Adams Solage férje, 46 éves, Charleroi. **Arany Ferencné, Kis Ilona,** 83 éves, Brüsszel. **Kozma Ferencné, Szigeti Éva,** 84 éves, Liège. **Ferro Erzsébet,** 85 éves, Jette. **Pálinkás István** missziós atya, 64 éves, Pápua Új Guinea. **Schwelz György,** 69 éves, Anderlues. **Sevcsik Erzsébet, Majtán Tiborné,** 54 éves, Michigan, USA. **Embrechts René,** Kopetty Ági férje, 42 éves, bleset áldozata, Liège. **Hamvas József,** 7 0éves, Lanklaar (Szentendréről vakáción itt). **Enzsöl Imre,** néhai Simon Margit férje, 89 éves, Kóny, nagybácsim. Leljenek örök otthont Isten végtelen szeretetében.

FRANCIAORSZÁG

A keresztség szentségében *részesült:* **Csereznyák Tóni Attila Jean,** Cs. Erik és Tollu Natalie-Martina fia, 1995 november 4-én.

Az örök hazába költöztek: Vargáné. Horváth Margit, L'Hay-les-Roses, 1995 okt. 30, 75 éves. **Ságiné, Pordán Katalin,** Villier le bel, 1995 nov. 10. **Kovács József,** Párizs, 1995 nov.12. **Szügyi Róbert,** Párizs, 1995 dec. 13, 31 éves. **Horváth Antal,** Neully /Seine, 1995 dec. 21. (Hosszú időn át a misszió kántora.) **Illés Ilona,** Boulogne-Billancourt, 1995 dec. 29. **Gr. Toldalagi Ferenc,** 78-Chatou, 79 éves, Erdélyből. **Dorange Hélène,** née Magne, Boulogne-Billancourt, 1996 január 31. **Teszárcsik Teréz,** Boulogne-Billancourt, jan. 11. **Heinzinger Tibor,** Párizs., jan. 23. **Tergina Irén,** (Mme Dr. Útő) Párizs, február 2, 80 éve.s.**Kovács József,** Párizs, febr. 8. **Heim Verona,** Párizs, febr. 25. **Harsányi István,** Párizs, márc. 3. **Ginter Károly,** Boulogne-Billancourt, márc. 12. **Nagy Sándor,** Dourdan, márc. 13. **Horkay Piroska,** Párizs, márc. 27. **Fülöp Lajos,** Marcq-en-Baroeul, márc. 20. **Fodor Ferenc,** 59-Croix, február 3.

*

P. Szalay Jeromos OSB és Kulifay Imre tiszteletes úr a II. Világháború után szorgalmasan látogatta a francia táborokban sínylődő magyar katonákat. Hálából és szeretetből a magyarországi Volt Hadifoglyok Bajtársi Szövetsége Nórápon, Szalay atya szülőfalujában, születésének századik évfordulója alkalmából szentmise keretében emléktáblát avatott. Az ünnepséggel egyidőben, az MHBK-val karöltve mi is kegyelettel emlékeztünk meg Misszionk volt előjárójáról. Április 14-én, vasárnap a Thiais-i temetőben koszorút helyeztünk Szalay Jeromos sírjára, majd az ünnepi megemlékezésen vettünk részt.

M. O.

*

Honfoglalásunk 1100. évében ünnepli a **Párizsi Kölcsönösen Segélyező Magyar Egylet** 150 éves születésnapját. Örömmel beállunk a gratulálók hosszú sorába, további jó munkát kívánunk és köszönjük nagyvonalúságukat, hogy május 12-én a Magyar Házban tartandó zenés-teadélután bevételét felajánlották Misszionk kápolnájába szánt második faragott fatáblához. (Jézus gyermekkora.) E rendezvény keretében szerepelnek Misszionk iskolaköteles gyermekei is.

NÉMETORSZÁG

Augsburg-Haunstetten: Halottunk: Pusztai István, 63 éves korában, február 29-én elhalálozott. Halottunk 25 éven át kedves feleségével együtt az augsburgi magyar miséink szorgalmas látogatója volt. Mácius 4-én temettük el nagy részvét mellett.

Essen-Oberhausen: Keresztelés: Jung René, J. Rolf és Rozbroyová Erika gyermeke március 10-én a szentkeresztségben részesült. Kísérje Isten áldása a kis Renét és szüleit.

Menden: Keresztelő: Tóth Péter, T. Zoltán és Tünde kisfia, március 3-án a keresztség szentségében részesült. Isten áldása az egész családra.

München: Keresztelések: Eifert Michael, E. Gyula és Grit kisfia március 24-én. **Sófalvi Andrea,** S. Domokos és Magdolna kisleánya március 29-én, valamint **Hödl Gabriella Annemarie Ibolya Ildikó,** H. Károly Henrik és Karin kisleánya március 31-én. Mindhárom ke resztelés a müncheni Dmenstift templomban történt.

Házasság: Langgartner Thomas Matthias és Suciu Ibolya, március 24-én házasságot kötöttek. Sosz szerencsét.

Halottaink: Pásztor Gyula, 83 éves korában elhunyt, temetése március 18-án volt a müncheni Westrfriedhofban. **Fekete Anna,** 99 éves korában elhunyt, temetése március 18-án a müncheni Westfriedhofban. **Kiss Terézia,** 79 éves korában elhunyt, temetése április 1-én a müncheni Neuer Südfriedhofban.

Offenburg: Keresztelés: Zavon Marcel Dominik, Z. József és Cseke Angélika kisfiát Karlsruheban, február 25-én megkereszteltük. A jó Isten éltesse erőben, egészségben az egész családot.

ÚJABB TEMPLOMI FOSZTOGATÁSOK

A magyarországi napilapok rendre beszámoltak a legutóbbi templomi rongálásokról és betörésekről. Ezek szerint ismeretlen tettesek március 14-én délután betörtek a *budafoki* Szent Lipót plébániatemplomba. Feltörték a perselyeket, de ami súlyosabb kár, elvitték az ún. „Nemzeti Honvédereklyét". A honvédereklye a második világháborús hősi halott honvédek jelképes sírja volt.

Ugyancsak ismeretlen tettesek megrongálták Magyarország egyik legrégebbi románkori templomát, a *bélapátfalvi* apátságot. Megrongálták a falakat és az épületről leszedték a vörösréz csatornát.

Március 16-án éjjel a Szeged melletti *Szatymaz* templomában is fosztogatók jártak s bár a templomnak nincsenek különleges művészi értékei, az okozott kár tetemes. Kilenc nap múlva a rendőrség elfogta a tetteseket. A három fiatalember a rendőrségen azt vallotta, hogy ők csak „egy jó bulit" akartak csinálni, miután a diszkó, ahol elég sokat ittak, már bezárt, busz sem járt és így gyalog indultak hazafelé. Útközben megrongáltak több épületet, vezetékeket leszaggattak, így jutottak el a templomig. Ablakát betörték, az aranynak gondolt tárgyakat és a miseruhát vitték magukkal. Ezeket a rendőrségi házkutatáskor megtalálták.

Budapesten a Szent István Bazilika előtt március 25-én este csendes, *fáklyás tüntetésre* került sor, amelyen a résztvevők az utóbbi időben templomok s más egyházi intézmények ellen sorozatosan elkövetett bűntények ellen tiltakoztak.

R. E.

---

† DR. RENNER LÁSZLÓ
nemes babai Szűcs László

Született 1927 aguusztus 3-án Magyarszéken (Baranya vármegye), elhunyt 1996 március 9-én Berlinben.

Barátunknak, dr. Renner Lászlónak, miután az önkény és diktatúra ellen harcolt, 1956-ban kellett elhagynia hazáját. A Göttingen-i egyetemen végzett és doktorált. Elismert népgazdasági szakember volt. 1984 óta egyetemi magántanárként a Berlini Szabad Egyetemen, — egyúttal a Steglitz-i Népfőiskolán tanított. Mindnyájunknak őszinte, jó barátja volt. Nem csak a berlini magyar egyházközséget támogatta, magyarországi tulajdonát is szociális és egyházi intézményekre hagyta. Életének utolsó két évében súlyos betegség (rák) és fájdalmak kísérték. Panasz nélkül türelmesen vislte el a sors csapását. A Mindenhatóban bízva, ellátva a betegek szentségével halt meg. Egész élete, mély hite példa maradt számunkra.

Nagy Iván
Szent Erzsébet Egyházközség, Berlin

VÁRHATÓ-E KONKORDÁTUM ?

Horn Gyula miniszterelnök Vatikánban tett februári látogatása továbbra is élénken foglalkoztatja az egész magyar médiahálózatot. Főleg azt latolgatják: mi várható vagy remélhető a látogatástól? Egyre több szó esik a Vatikán és magyar állam között megkötendő konkordátum lehetőségéről. Mint ismeretes, a 2. világháborút követően, már 1945 áprilisában megszakadtak a diplomáciai kapcsolatok Magyarország és a Vatikán között és csak 44 évvel később, 1990-ben állt helyre a normális államközi érintkezés. Mindmáig — s félő, még sokáig — hiányzik azonban a Vatikánnal kötendő konkordátum nyélbeütése, azaz olyan legfelsőbb szintű szerződés megkötése, amely minden tekintetben szabályozza a katolikus egyház és az állam viszonyát.

. . . ÉS MAGYAR PÜSPÖK SZLOVÁKIÁBAN ?

Hogy jót is mondjak Horn Gyuláról, vatikáni látogatásán szóvá tette magyar püspök kinevezését Szlovákiában. A hírre azonnal felzúdult a szlovákiai sajtó: „Megengedhetetlen beavatkozás a Szlovák Köztársaság belügyeibe" ... „Egyesek (Értsd H. Gy.) elfelejtik, hol húzódik az államhatár!" ... s hasonló hangnemű kirohanások. A szlovák kulturális tárca nyilatkozata büszkén leszögezi: „... a szlovákiai magyar katolikusok a vallásgyakorlat o p t i m á l i s feltételeit élvezik: magyar istentiszteleteket hallgatnak, jóllehet ez esetenként Szlovákia vegyesen lakott területein a szlovák katolikus hívők számára n i n c s biztosítva", — majd: „A római katolikus egyházban nincs arra példa, hogy egyházmegyét etnikai alapon hozzanak létre". Ehhez az utolsó mondathoz lenne kis hozzátennivalóm. Nemrégiben köztudomásúan Szlovákiában úgy modosították — Észak-Dél irányban húzva meg — az egyházmegyék határait, hogy a magyar többségű területeken a magyarok számszerűleg is kisebbségbe kerüjenek. A vak is látja, hogy az egyházmegyék határait egyetlen szempont szerint, e t n i k a i a l a p o n hozták létre. Pápai áldással!

— sijó —

LUSTIGER BÍBOROS A FRANCIA AKADÉMIA TAGJA

Röviden már jelentettük, hogy Jean-Marie Lustiger bíborost, Párizs érsekét a Francia Tudományos Akadémia tagjai közé választotta. Ő a negyedik párizsi bíboros, aki a nagynevű intézmény tagja lett. Az Akadémia tagjai olyan személyiségek, akik a francia nyelv és kultúra szolgálatában különösen kitűnnek. Jean-Marie — eredeti nevén Áaron — Lustiger lengyel zsidó családból született Párizsban 1926-ban. Édesanyja az auschwitzi koncentrációs táborban halt meg. Lustiger 14 éves korában a Bibliát olvasgatta titokban. Ekkor tért át a katolikus hitre, majd szeminarista lett. 1954-ben szentelték pappá. Lelkipásztori tevékenységét a párizsi egyetemisták között kezdte a Sorbonne-on. 1979-ben nevezték ki püspökké, 1981 óta Párizs érseke és 1983 óta bíboros. *VR / MK*

AZ OLASZOK VALLÁSI SZOKÁSAIRÓL

Egy nemrégiben végzett felmérés szerint az olaszok 84 %-a vallja magát katolikusnak, de mindössze 20 %-a állítja, hogy az Istenhez fűződő kapcsolata döntő helyet foglal el a mindennapi életében. A rendszeres misére járók 30 %-ot képviselnek. A gyónások száma egyre kevesebb, a kérdezettek 28 %-a nem tartja szükségesnek a pap közvetítő szerepét Isten és ember között. A vallásosságot egyre inkább a szubjektívizmus és az erkölcsi relatívizmus jellemzi. Három olasz közül kettő szeretné, ha csak egy vallás volna, amelynek néhány alapvető hittétele egyesítené a keresztényeket, muzulmánokat, buddhistákat és más hívőket.

VR / MK

106 ÉVES JEZSUITA HALÁLA

Münsterben, 106 éves korában távozott az élők sorából P. Wilhelm Klein jezsuita atya. A Jézus Társasága történetében valószínűleg ő a leghosszabb életű páter. Tízgyermekes családban, ötödikként látta meg a napvilágot. Hosszú papi élete során többek közt tábor lelkészként működött az első világháborúban és súlyosan meg is sebesült. Később teológiát tanított Valkenburgban és Frankfurtban. Rendkívül népszerű volt rendtársai körében, akik egyféle nagyapának tekintették.

VR / MK

A LELKIGYAKORLATON KAPOTT RECEPT

Végy 12 hónapot, gondosan tisztítsd meg: a keserűségtől, az irigységtől, a kicsinyességtől és a féktelenségtől. Ezután ossz el minden hónapot 30 vagy 31 egyenlő részre, hogy egy egész esztendőt alkosson. Minden napot készíts el: egy rész munkából, két rész jóakaratból, és egy gyűszűnyi derűből. Mindehhez adj: 3 kanál optimizmust, 1 kávéskanál türelmet, 1 csipetnyi iróniát, és egy késhegynyi tapintatot.

A kapott masszát bőségesen öntsd le szereteteddel! A kész ételt díszítsd fel figyelmességgel és kedvességgel. Tálald fel naponta mosolygó arccal.

Láng András, lelkigyakorlatunkat vezető taksonyi plébános atya, minden kedves hívünknek szeretettel ajánlja e finom receptet.

Bereczky atya

KÍNAI TEMPLOM

Szent fönn Négy majd
kert lenn fém mély
bő tág cseng: csönd
lomb: éj Szép, leng,
tárt jő, Jó, mint
zöld kék Hír, hült
szárny, árny. Rang, hang.

Weöres Sándor (1913—1989)

STÍLVIRÁGOK — GYOMNÖVÉNYEK

— „... a korábbi témák *visszaigazolást* nyertek". De miért vissza? Elég lenne: igazolást nyertek; ha nagyon akarom: utólag igazolást.

— „... külső ellenőrzéssel *a kérdést nem lehet megoldani*". — Nem bizony! A kérdést meg lehet válaszolni, *a problémát* lehet megoldani, ha lehet.

— „Az ünnepség egész napos lesz, emlékfilmekkel (!) ,kilenc *helyszínes* megemlékezéssel stb." — *Nem színes!* csak helyszíni. Helyszínen készült.

— Ezt olvason: *„zergeszőrös zöld kalap"*. Igaz bár, a zergének nincs tolla, mégis a hegyi emberek, vadászok kalapjának dísze „zergetoll". Jóllehet csakugyan a zerge szőre, hosszabb szőrének összekötött csomója.

— Egy magyar rádiószerkesztő: Az első bécsi döntés után, amikor *Dél-Szlovákia Magyarországhoz került*". — Klasszikus csúsztatása a történeti tényeknek! A Trianonban elcsatolt Magyar-Felvidék egy része *visszakerült* Magyarországhoz, kedves U. Sz.! és nem megfordítva.

— Sporthír: „Labdarúgó válogatottunk az az Európa-bajnokság selejtező mérkőzésén Görögország ellen *0:0-ás eredményt ért el.*" — Csakhogy ez nem eredmény, hanem fiaskó! Magyarul balsiker, kudarc. Lényegében 0:0-ás *vereség*, mivel ezzel az „eredménnyel" elbúcsúzhatott a továbbjutástól.

— Így írnak ők: *„Kígyót-békát szórt a másikra"*. — Reprodukciós gátlás. Két dolgot zavar össze: kígyót-békát *kiabál* és *átkot szór*. Nemde?

— Hogyan kell mondani az újabban divatozó angol „i m a g e" szót?: *imedzs, imidzs, imázs, emázs(!)*? — A válasz: *Mondd magyarul:* kép, arc, arculat, arckép, jellemkép, megjelenés, összkép, arcmás, s egyebek. Mikor mit...

— „... *a téma*" s száz más dolog *„adott"*, helyesen: *adva van.* „A hír *nem megerősített*" = nincs megerősítve; a probléma nem megoldott, azaz *nincs megoldva*. De ha megoldódott (!) akkor *meg van oldva*. Szívós babona, hogy a „va-ve" igeneves szerkezet germanizmus. Jóllehet *ősi ugor hagyaték*.

— sijó —

VÉGRE IGAZI MAGYAR KONYHA BAJORORSZÁGBAN!

BUDAPEST
vendéglő és sörkert

PETERSHAUSEN, MOOSFELDSTR. 15
(a 2 S-Bahn végállomása közelében.)
A - 9 kijárat Allershausen.

Telefon és fax: 081 37 - 21 21.

Nyitva naponta 11 órától éjjel 1 óráig.
Hétfőn szabad nap.

Esküvők, családi ünnepségek, csoporttalálkozók és más rendezvények szervezése. Örömmel várja vendégeit a Tantos család.

FIGYELEM!

Helyezze el pénzét Svájcban, vagy kössön életbiztosítást nagy svájci biztosító társasággal. Mi nem ígérünk szuperkamatot, de

BIZTONSÁGOT!!

Lépjen érintkezésbe Anderkó Lászlóval:
☎ + 41 31 382 07 71
Fax: + 41 31 398 21 39

Megjelent! Puskely Mária nővér tollából: Virágoskert vala híres Pannónia, 120 magyar keresztény élete, többek között 60 Prokop grafikával. Ára 400.— forint.

Keresztény szerzetesség, I.—II. történelmi kalauz, 900 képpel, 1250 oldal. Ára kötetenként: 1450.— forint.

Megrendelhető: Bencés kiadó, H-9090 Pannonhalma, Vár 1., vagy Bencés könyvesbolt, H-1053 Budapest, Ferenciek tere 8.

Külföldről is megindíthatja magyarországi jogi ügyeinek intézését!

Nagy gyakorlattal rendelkező ügyvéd által jogi képviseletet biztosítunk (okiratok készítése, cégalapítás, nyugdíj, hagyatéki eljárás stb.)

Ügyfélfogadás bejelentés alapján.
Kérésére írásbeli tanácsadás, tájékoztató küldése.

Magyarországi egyéb ügyeiknek intézésén is vállaljuk.

MET G.m.b.H., A-1011 Wien, Pf. 572
☎ hétfőtől csütörtökig, 10.00—12.00 óra között: 0043-1-535 41 99,
Fax: 0043-1-535 93 50.

RUPP LÁSZLÓ hites törvényszéki fordító vállal fordításokat magyarról németre és németről magyarra. 80336 München, Goethestr. 32.

Minden lapunkban ismertetett, de a Magyarországon megjelenő egyéb könyvek is megrendelhetők az alábbi címen:

KUPA, Distelfinkweg 21.
D - 81249 MÜNCHEN.
Üzenetrögzítő / Fax: 0049 89 / 8 64 35 73.

Szamosi József munkái:

MAGYAR LEGENDA EMLÉKEI NYUGATON
96 o., 15 színes és 10 fekete-fehér képpel.

PASZIÁNSZ
- Csevegések, játékok, napló (1945-46) - 172 oldal.

MÚLHATATLAN MÚLT
- Új és régi versek. - 186 oldal.

Egy-egy könyv ára portóval 25.— DM. (csak bankjegyben!)

Megrendelhető a szerző címén:
Elektrastr. 7 / b. D-81925 München.

Kiadóhivatalunknál kapható:

Lourdes és az evangélium, vígasztalások. Rádiós magyar nyelvű kazetta, 60 perc 10.— DM

Lourdes-i csodák és gyógyulások. Dokumentumfilm hat csodásan meggyógyulttal. Videokazetta magyarul, 90 perces, VHS, PAL. 40.— DM

Árpádházi Szent Erzsébet élete (ivdeokazetta magyarul, 40 perces, VHS, PAL) 30.— DM

Lourdes — Bernadett nyomdokain (kb. 140 színes képpel) 25.— DM

Lourdes, Kereszt út, (videokazetta magyarul, 50 perces, VHS, PAL) 30.— DM

Lourdes-i üzenet — elmélkedések magyar nyelvű kazetta, dr. Szabó József összeállítása) 10.— DM

Patrona Hungariae, színes zománcjelvény) 3.— DM

Szállításnál + portóköltséget számítunk.

Megrendelhető:
Ungarische Katholische Delegatur
ÉLETÜNK kiadóhivatala
Landwehrstr. 66 D-80336 München.

APRÓHIRDETÉSEK

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK NAGY VÁLASZTÉKBAN!
Olcsó áron raktárról. — Kérje árlistánkat!
JOSEF UDVARHELYI ☎ (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2. 90478 NÜRNBERG.

Budán közel a Várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás **hazalátogatóknak kiadó.** Telefon: 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34.

BEATRIX PANZIÓ! H-1021 Budapest, Széher út 3. Tel. / Fax: 0036-1-1763 730 és tel.: 2750 550. Szeretettel várjuk az „Év panziója" díjat nyert családias szállodánkban, zöldövezetben, de közel a központhoz. Program szervezés, zárt autóparkoló. Szállodai színvonal — **féláron!**

Nyugat-Magyarországon, Bük-gyógyfürdő szomszédságában, a balatoni út vonalában, **családi ház** csendes elkülönített **részében** szoba, konyha, fürdőszobás szállást ajánlok 1—3 személynek. Napi ár: 24.— DM. Zsoldos Gyula, H-9700 Szombathely, Kertész utca 37.

Pihenjen nálunk a Balatonnál, Csopakon. Családiház 2—7 személynek nyugodt helyen olcsón kiadó. ☎ (H) 0036-1-168 4893.

Sümegen, a Balatontól 20 pm-re, 4 szoba összkomfortos családi ház, gáz központi fűtés, telefon, kábeltévé eladó. Ár: ötmillió forint. Ugyanott 5445 m² telek egymillió forintért eladó. Érdeklődni: Merekva Gusztáv, H-8360 Keszthely, Erkel Ferenc út 5.

RADOVICS MARTINA, magyar-német ill. német-magyar fordításokat és tanítást vállal — cégprospektusok és okiratok is. — Telefon/ Fax: (080 31) 6 92 10.

Keresem élettársamat, magyar nyelven is beszélő, nem dohányzó, rendezett anyagi körülmények között élő, kultúrált, művelt, klasszikus zenét szerető független férfit. Én, 46 éves, 160 / 53, magyar származású, ugyancsak fenti tulajdonságokkal rendelkező nő, szeretnék harmonikus, békés, családi atmoszférát nyújtani. Fényképes levélnek igen örülnék. Jelige: „Élettárs".

A Münsteri Magyar Katolikus Misszió híveinek, Münster és környéke magyarságának **június 1-én, szombaton 18.00 órától hajnalig a Haus Münsterland vendéglőben (Münster-Handorf, Immelmannstr. 37) vacsorával egybekötött zenés, táncos mulatságot, bált rendez. Szeretettel várjuk honfitársainkat családjaikkal, magyar és német ismerőseikkel, felekezetre való tekintet nélkül. Jelentkezésüket várjuk lehetőleg május 20-ig. ☎ 0251/32 65 01.**

A Budapesti Szent Rita templom (1081 Budapest, Kun utca 5) május 22-én ünnepli fennállásának 50. évfordulóját. Hálásan köszönjük a külföldön élő magyar testvérek minden eddigi segítségét és kérjük támogatásukat továbbra is munkánkhoz.

Balatonnál nyaraló telekkel eladó, 40.000 Sfr. Érdeklődni este: ☎ 0041 (22)312 09 05.

Körmenden, új luxus családiház eladó, szép, nyugodt környezetben, telek 650 m², lakóterület 200 m², garázs, pince, terasz, 4 szoba, 2 zuhanyozó, konyha. Ár: 220.000.— DM. Tel.: 0036-94-411 409 vagy (D) 0251 / 71 72 23.

Üdüljön a Balatonnál, parkerdőben, komfortos, családias apartmanban, 2x2 ágyas szobában, októberig heti turnusok előjegyzés szerint, főzési lehetőség, gk. beálló, Balaton 500 méter. Fábián, H-1111 Budapest, Bercsényi utca 12., I.I 4.

Észak-balatoni komfortos, manzardos nyaraló, télen is lakható, eladó. 14 helyiség, 479 m² parkerdőben, gk. beállóval. Balaton 500 m. Irányár: 40.000.— DM. Fábián, H-1111 Budapest, Bercsényi utca 12., II. 4.

BORKÖNYVEK MAGYARORSZÁGRÓL. Sailer: Der Tokajer 38.— DM. Sailer: Ungarn Weingebiete und Weine 39.80 DM. Megrendelhetők elsz. csekk ellenében. ☎ 07022/548 55 vagy Fax: 07022/555 63 (D).

Híres cigányzenekar keres eng. Németországban. Tel.: (H) 0036-1-282 28 49 vagy (D) 040 / 511 77 98 Beitschler Anikó.

Megjelent! Tarnai Brunó: Katolicizmus és kultuszok című munkájának második kiadása. Megrendelhető a szerző címén: Erzabtei, Vár .1, H-9090 Pannonhalma. Ára: 350 Ft., a megrendelő lakóhelyének pénznemében, a könyvhöz mellékelt csekken. Az ár magában foglalja a csomagolás és postaköltséget.

„TÉTÉNY" Ungarische Spezialitäten
Kreitmayrstr. 26 · 80335 München
Telefon: (0 89) 1 29 63 93

Badacsonyi szürkebarát	7.80
Debrői hárslevelű	6.80
Etyeki Chardonnay	8.80
Alföldi olaszrizling	6.50
Alföldi kékfrankos	6.50
Villányi rosé, Kékóportó	8.80
Villányi kékfrankos	9.80
Villányi Cabernet	10.80
Egri bikavér	9.50
Egri leányka	7.50
Tokaji szamorodni	12.50
Tokaji aszú 3 puttonos	14.50
Tokaji aszú 4 puttonos	17.—
Tokaji aszú 5 puttonos	20.50
Kecskeméti barackpálinka	29.—
Vilmos körtepálinka	29.—
Unikum	29.—
Egri cseresznyepálinka	25.50
Császárkörte	21.50
Diólikör 0.5 liter	14.50
Címeres barackpálinka	33.—
Sárgabarack-, Málnalikör 0.5 liter	13.50
Tarhonya, kocka ,laskatészta per kg	7.—
Májas-, véres hurka, disznósajt	13.—
Tokaszalonna	15.—
Füstöltszalonna	12.—
Friss kolbász	15.—
Házi kolbász	25.—
Téliszalámi	33.—
Szegedi szalámi	30.—
Csabai, Gyulai	27.—

● Üvegárut nem szállítunk! ●

Magyar hölgy, 48 éves, alapfokú francia nyelvtudással, állást keres azonnali kezdéssel. ☎ (H) 0036-34-337 636.

Színvonalas, szellemes, német férfi, jól szituált, sportos, attraktív, nemdohányzó, 60 éves, 173 cm magas, 75 kg, szeretne Németországban biztonságos, szerencsés otthont nyújtani egyedülálló, természetes vonzó, 38—45 éves, németül beszélő, magyar hölgynek. Fényképes válaszát kérem: Hans Stöckle, D-66497 Contwig, Keppbergstr. 3.

Badacsonyban, balatonparti 828 □-öl (2980 m²) területen családiház 80 m²-es lakótérrel, pincével, szőlővel eladó. Ebből a területből beépíthető telek külön is eladó. Irányár: 80.000.— DM. Levélcím: Kovács Sándor, H-8300 Tapolca, Berzsenyi utca 48. ☎ 0036-87-41 11 41.

Kiadó összkomfortos, 3 hálószobás, kertes ház, idillikus környezetben a kiskunlacházi dunaparton, 40 km-re Budapesttől. Tel.: (D) 07 61 / 13 51 83.

Balatonudvariban, kétszintes, parti nyaraló (ca 80 m²) telekkel (300 □-öl) eladó. Irányár: 90.000.— DM. Érdeklődni: Telefon: (CH) 061 / 324 40 84 napközben.

Budpesti fiatalos özvegyasszony keresi ápolt úriember ismeretségét. Jelige: „Bizalom".

50-es **magyar hölgy** megismerkedne olyan külföldön élő magyar férfival, akinek hiányzik az életéből idehaza egy biztos kapcsolat. Választ: „Hazai otthon" jeligére a kiadóba.

MAGYAR NYELVŰ SZENTMISÉK

Kedves Olvasóink,
időnként közöljük a magyar lelkészségek te lefonszámát és címét, ahol érdeklődni lehet a szentmisék helye és ideje után.

NÉMETORSZÁG

Aacheni Egyházmegye:
Miséző helyek: Aachen, Mönchengladbach, Krefeld.
Érd.: Ft. Szigeti István, Vinzenzstr. 5, D-52087 Aachen. ☎ (0172) 248 63 26.

Augsburgi Egyházmegye:
Miséző helyek: Augsburg, Kempten.
Érd.: Ft. Fehér István, Ung. Kath. Mission, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München. Telefon: (089) 98 26 37 és 98 26 38.

Bamberg-Eichstätt-Regensburgi Egyházmegye nürnbergi székhellyel:
Miséző helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Landshut, Nürnberg, Regensburg, Straubing.
Érd.: Ft. Bárány József, Ung. Kath. Mission, Tuchergartenstr. 2/A, D-90571 Schwaig. Telefon: (0911) 507 57 96.

Esseni Egyházmegye:
Miséző helyek: Duisburg, Oberhausen, Bochum, Essen, Neukirchen-Vluyn, Moers, Mülheim:

VÁLTOZÁS A MISERENDBEN:
Május 5-én Duisburgban nincsen szentmise. Május 16-án Moersben, május 26-án, Pünkösdkor Duisburgban, május 27-én, Pünkösdhétfőn pedig Essenben lesz szentmise. Június 30-án Mühlheimben tartjuk szentmisénket.
Érd.: Ft. Major Márk, Ung. Kath. Mission, Steeler Str. 110, D-45139 Essen. Tel.: (0201) 28 47 40.

Freiburg-Trier-Speyeri Egyházmegyék offenburgi székhellyel:
Miséző helyek: Mannheim, Offenburg, Kaiserslautern, Trier, Saarbrücken, Freiburg, Baden-Baden, Karlsruhe, Pforzheim, Strasbourg, Muhlhouse, Colmar.
Érd.: Ft. dr. Szabó József, Ung. Kath. Mission, Straßburger Str. 39, D- 77652 Offenburg. ☎ (0781) 268 36.

Berlini és Hamburgi Főegyházmegye, Hildesheimi Egyházmegye:
Miséző helyek: Berlin, Hamburg, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen.
Érd. Hamburgban: Ft. Rasztovácz Pál, Ung. Kath. Mission, Holzdamm 20, D-20099 Hamburg. ☎ (040) 24 60 49.
Érd. Berlinben: Nagy Iván, Ung. Kath. Kirchengemeinde Szent Erzsébet, Bundesallee 108, D-12161 Berlin. ☎ (030) 859 23 95, Fax: (030) 851 25 93.

Kölni Főegyházmegye:
Miséző helyek: Köln, Longerich, Düsseldorf, Bonn, Wuppertal.
Érd.: Ft. Bereczki Béla, Ung. Kath. Mission, Thieboldgasse 96, D-50676 Köln. Tel.: (0221) 23 80 60.

Mainz-Limburg-Fuldai Egyházmegyék frankfurti székhellyel:
Miséző helyek: Frankfurt-Rödelheim, Wiesbaden, Mainz, Darmstadt, Giessen.
Érd.: Ft. Takács Pál, Kath. Ung. Gemeinde, Oppenheimer Str. 49, D-60594 Frankfurt/M. ☎ (069) 61 21 66.

München-Freisingi Egyházmegye:
Miséző helyek: München, Rosenheim.
Érd.: Ft. dr. Cserháti Ferenc, Ung. Kath. Mission, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München. ☎ (089) 98 26 37, 98 26 38, Fax: (089) 98 54 19.

Münster-Paderborn-Osnabrücki Egyházmegyék:
Miséző helyek: Hagen, Menden, Arnsberg, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster.
Érd.: Ft. Bagossy István, Ung. Kath. Mission, Mjddelfeld 24, D-48157 Münster-Handorf. ☎ (0251) 32 65 01.

Passaui Egyházmegye: Miséző hely: Passau:
Érd.: Ft. Szabó Árpád, Kirchen-platz 1, D-94032 Passau. ☎ (0851) 24 96.

Rottenburg-Stuttgarti Egyházmegye:
Miséző helyek: Stuttgart, Heilbronn-Horkheim, Balingen-Frommern, Ludwigsburg, Böblingen, Schw. Gmünd, Eislingen.
Érd.: Ft .Horváth János, Pfizerstr. 5, D-70184 Stuttgart. ☎ (0711) 236 91 90, Fax: (0711) 236 73 93.

ÉLETÜNK
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Magyar Katolikus Főlelkészség
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Felelős Kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészség.
Főszerkesztő: P. Szőke János.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.
A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. András Mária †, dr. Bogyay Tamás †, Boór János, dr. Frank Miklós, Kovács K. Zoltán (Budapest) és Szamosi József (olvasó és tördelő szerkesztő).

—

Redaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: P. János Szőke.
Verantw. Redakteur:
Ottó Fejős.
Abonnement: DM 25.— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 40.—
ELŐFIZETÉS:
Az Életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és náluk is kell előfizetni!
Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.
1 példány ára: 2.50 DM.
Előfizetési ár egy évre DM 25.— vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentúlra légipostával DM 40.—
Lapzárta minden hónap 15-én.
Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.
Postbank Niederlassung München:
Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80.
Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto.
Erscheint 11 mal im Jahr.
Druck: Danubia Druckerei GmbH.
Ferchenbachstr. 88 · 80995 München.

Beilagenhinweis: zu dieser Auflage liegt zeitwesie ein RUNDSCHREIBEN bei.
A kiadványhoz körlevelet mellékeltünk.

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket és átutalásokat postacsekk kontónkra kérünk! Kath. Ungarn-Seelsorge München. — Sonderkonto: Postgiroamt München, Konto-Nr.: 606 50-803. BLZ 700 100 80.

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN!

Hirdetési díjak 1994 január 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés ára soronként (kb. 40 betű	DM 7.—
Jelige portóval	7.—
Külön kívánságokat esetenként árazunk.	
Üzleti hirdetések soronként	10.—
Nagybetűs (kétsoros) sor	20.—
Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.	
Egymásutáni háromszori hirdetés esetén 10 százalék kedvezmény.	
Egymásutáni hatszori hirdetés esetén 20 százalék kedvezmény.	
Egy évi hirdetés esetén 25 % kedvezmény.	

Hirdetések határideje minden hónap 15-e, befizetve!

A névvel megjelölt cikkek nem minden esetben felelnek meg a szerkesztőség véleményének. — Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető terjesztőnknél: Joseph DANI, Deer Valley, P.O.Box 43126, Calgary, Alta T2J 7A7, Canada.

A címére küldött csekken feltüntetendő: „ÉLETÜNK". Kérjük szíveskedjenek a fenti címre, ne Münchenbe küldeni a csekket. Itt egyenkénti beváltásnál a 40.— DM-ből 8.— DM-et levonnak a bankban. Előfizetési díj egy évre 17.— US $ + 13.— US $ portó. A lapot továbbra is Münchenből postázzuk.

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött írásokon, leveleken.

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉÉRT, STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL!

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE! ●
Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után tudunk közölni!

ANNEMARIE SCHWARZ hites tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar fordítást és tolmácsolást vállal (szépirodalmi szöveget is). 40479 Düsseldorf, Camphausstr. 14. Tel.: (0211) 44 22 40. · Fax: (0211) 44 28 16.